

Звіт подібності

метадані

Заголовок

Методичне забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти та родини в організації дозвілля дітей старшого дошкільного віку

Автор

Науковий керівник / Експерт

Третяк Д.О.**Котелянець Ю.С.**

підрозділ

кафедра дошкільної та початкової освіти

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про **МОЖЛИВІ** маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		0
Мікропробіли		45
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		70

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

КП 2

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

14484

Кількість слів

112647

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	mag Зоряна plagiat(4).docx 11/3/2022 Vasyl Stefanyuk Precarpathian National University (VSPNU) (Педагогічний факультет)	48	0.33 %
2	https://rozrobka.in.ua/seminar---praktikum-gotovnistе-pedagoga-do-profesijnoyi-diyale-v2.html	44	0.30 %
3	http://4ua.co.ua/pedagogics/sb2ac68b5c53a89421306d26_0.html	37	0.26 %
4	https://dwherold.de/onewebmedia/MonographHavrilovaFinalLight.pdf	35	0.24 %

5	маг Зоряна plagiat(4).docx 11/3/2022 Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (VSPNU) (Педагогічний факультет)	33	0.23 %
6	маг Зоряна plagiat(4).docx 11/3/2022 Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (VSPNU) (Педагогічний факультет)	29	0.20 %
7	http://4ua.co.ua/pedagogics/sb2ac68b5c53a89421306d26_0.html	26	0.18 %
8	http://8ref.com/6/referat_67456.html	23	0.16 %
9	https://docplayer.net/84726130-Kniga-skachana-s-sayta-kniga-in-ua-izdatelskaya-gruppa-osnova-elektronnye-knigi.html	19	0.13 %
10	https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/Syrova-YU.V.-Dysertatsiya.pdf	17	0.12 %

з домашньої бази даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
------------------	-----------	--	--

з програми обміну базами даних (1.35 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	маг Зоряна plagiat(4).docx 11/3/2022 Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (VSPNU) (Педагогічний факультет)	195 (12)	1.35 %

з Інтернету (2.87 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	http://4ua.co.ua/pedagogics/sb2ac68b5c53a89421306d26_0.html	107 (6)	0.74 %
2	https://rozrobka.in.ua/seminar---praktikum-gotovnistе-pedagoga-do-profesijnoyi-diyale-v2.html	84 (5)	0.58 %
3	https://dwherold.de/onewebmedia/MonographHavrilovaFinalLight.pdf	35 (1)	0.24 %
4	https://refs.co.ua/64149-Model_metodicheskogo_obespecheniya_professional_nogo_rosta_pedagogov_sel_skojy_shkoly.html	31 (3)	0.21 %
5	https://docplayer.net/84726130-Kniga-skachana-s-sayta-kniga-in-ua-izdatelskaya-gruppa-osnova-elektronnye-knigi.html	24 (2)	0.17 %
6	http://8ref.com/12/referat_128553.html	23 (2)	0.16 %
7	http://8ref.com/6/referat_67456.html	23 (1)	0.16 %
8	https://docplayer.net/73731689-Ministerstvo-osviti-i-nauki-ukrayini-kirovogradskiy-derzhavniy-pedagogichniy-universitet-imeni-volodimira-vinnichenka-naukovi-zapiski.html	18 (2)	0.12 %
9	https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/Syrova-YU.V.-Dysertatsiya.pdf	17 (1)	0.12 %
10	https://ua.starwomens.com/proekt-vihovannja-majbutnogo-sim-janina-u-ditej/	14 (1)	0.10 %
11	http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vlup_2013_5(1)_21.pdf	14 (1)	0.10 %
12	https://leksii.org/3-137345.html	13 (1)	0.09 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
Денис ТРЕТЯК		
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА РОДИНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		
Науковий керівник - Юлія Котелянець		
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА РОДИНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
1.1. Взаємодія закладу дошкільної освіти та сім'ї в організації дозвіллевої діяльності як психолого-педагогічна проблема		
У цьому параграфі розглянемо поняття «Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї». Для того, щоб перебування дитини в дошкільному закладу освіти було комфортним, повноцінно розвивалися його духовні і фізичні сили, необхідно забезпечити взаємодію педагога з батьками [29]. Учені [4; 9; 22] тлумачать поняття «взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї» як загальну роботу вихователів і батьків по вихованню дитини, як спілкування дорослих, обмін їх думками і емоціями. У їх дослідженнях розкриваються форми взаємодії вихователів з батьками. Поняття «взаємодія» розкривається як взаємний зв'язок двох явищ, взаємна їх підтримка [14, с. 25]. Відомо, що батьки і педагоги виступають з позиції партнерів за умови, якщо між ними встановлений контакт. Дослідники вважають, що встановлення контакту між батьками і педагогами з питань виховання і розвитку дітей - це повторення одних і тих же вимог до дитини день у день, єдність виховних дій і їх черговість з боку вихователів і батьків. У випадку якщо це порушується, то у дитини настає дискомфорт, він погано засвоює критерії поведінки, починає пристосовуватися до дорослих, ловити їх настрої, лукавити [10, с. 5]. При встановленні взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї слід пам'ятати, що успіх цієї взаємодії залежить від умінь дорослих надати дитині самостійність і свободу в діях, брати участь в справах дошкільнят, демонструвати зацікавленість в розвитку дитини. Педагогам закладу дошкільної освіти необхідно спонукати батьків активно брати участь в житті дитини. Вважається, що це можливо при організації індивідуальної роботи з батьками диференційованого підходу до кожної сім'ї, що має різний соціальний статус і матеріальну можливість [3, с. 61]. Зазначимо, що в процесі взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, пріоритетність віддається дошкільній освітній організації. Дошкільна освітня організація відіграє вагомий роль в розвитку дитини. Саме у дошкільному закладу освіти дошкільник опановує способи спілкування з однолітками, придбаває вміння спілкуватися з іншими дорослими, навчається організовувати власну діяльність. Діти опановують ці вміння і навички в дошкільному закладу освіти і сім'ї, якість їх прояву залежить від взаємодії батьків і педагогів. Учені [3; 16; 22] вважають, що педагоги повинні вивчати характер і зміст сімейного виховання. Сім'я забезпечує емоційний, статевий, пізнавальний розвиток дитини. Це обґрунтовується тим, що саме в сім'ї встановлюється емоційний клімат, є родинні зв'язки, які посилюють вплив сім'ї на дітей, їх розвиток. Сім'я впливає на становлення ціннісних орієнтацій, формування світобачення дитини, способів поведінки в різних сферах соціального життя. Батьки як носії особових якостей виступають для дитини зразком і орієнтиром в поведінці і діяльності. Таким чином, взаємодія педагогів з батьками, це:		
1. позитивний настрої вихователів і батьків на спільну роботу по вихованню дітей. Батьки переконані в тому, що дошкільна організація відкрита для співпраці з сім'єю з питань розвитку дитини. Педагоги, у свою чергу, не сумніваються в активній позиції батьків в організації діяльності дітей;		
2. врахування вікових особливостей та індивідуальних можливостей дітей. Саме контакт з сім'єю дозволяє педагогові зрозуміти прихильності своїх вихованців і спиратися на них в процесі роботи з ними;		
3. це зміцнення внутрішньосімейних зв'язків в системі «Дитина - батьки»;		
4. це реалізації програми розвитку дитини в дошкільному закладу освіти і сім'ї [22].		
Співпраця дошкільного закладу освіти і сім'ї виражається в постановці цілей, плануванні роботи по реалізації цілей, підборі засобів реалізації цілей і способів досягнення результатів.		
Спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї ґрунтується на наступних положеннях:		
1. узгодженість в роботі закладу дошкільної освіти і сім'ї по вихованню дітей. Узгодженість досягається тоді, коли педагоги і батьки розуміють значущість цілей і завдань всебічного виховання дітей, способів їх реалізації;		
2. довіра у відносинах між педагогами і батьками, усвідомлення потреб та інтересів дитини. Розуміння батьками і педагогами зобов'язань як вихователів дітей; зміцнення авторитету вихователя в сім'ї і батьків в дошкільному закладі освіти ;		
3. впровадження інтерактивних форм роботи закладу дошкільної освіти з сім'єю;		
4. врахування досвіду сімейного виховання в процесі організації роботи з дітьми;		
5. залучення активу батьків (батьківський комітет), громадськості до роботи дошкільного закладу освіти , роботи з сім'ями [25].		
<u>Дошкільними закладами освіти накопичений величезний досвід організації співпраці з батьками в цілях підвищення ефективності морального, трудового, розумового, фізичного, естетичного виховання дітей.</u>		
Для дослідження інтерес представляє аналіз характеру і змісту ставлення дітей до сім'ї, її членів.		

Типовою картиною для усіх дітей є орієнтація на свою сім'ю, виражена потреба в тому, щоб у дитини були мама і тато, інші родичі, розуміння того, що неможливо жити без них. Діти розуміють, який склад їх сімей, повна вона або ні, щаслива або не дуже, старші дошкільнята абсолютно правильно аналізують те, що усе, що відбувається усередині сім'ї, внутрішньосімейні стосунки, глибоко переживають їх [12].

Діти орієнтуються в майбутньому на хорошу, повну, благополучну сім'ю. У оцінці своїх батьків діти неупереджені: на їх думку, мама - активніша соціальна істота, ніж тато, вона не лише працює, але і виконує величезну кількість побутових справ, піклується про будинок, про членів своєї сім'ї, дітей, усіх годин, за всіма доглядає. Тато в увяленні дитини постійно втомлюється, удома, як правило, пасивний, лежить біля телевізора або сидить за комп'ютером. На думку дитини, батько не включений в життя сім'ї, як би хотілося. Соціальні очікування стосовно батька не виправдовуються, тому закономірно, що дитина ближче до матері [5, с.21].

Діти переконані, що вони потрібні своїй сім'ї, що батьки відчувають в них потребу, не можуть жити без них. Батьки радіють, коли у дитини є досягнення, коли у неї щось виходить, коли її хвалять. Ці орієнтири і цінності успішно реалізуються в дозвілєвої діяльності дітей дошкільного віку.

Дозвілєва діяльність - це процес, що включає відпочинок, розвагу, св'ято, самоосвіту і творчість, що дозволяє дитині на власний розсуд організувати свій вільний час для самозбагачення, розвитку наявних можливостей і здібностей. Культура дозвілєвої діяльності починає складатися під впливом традицій, закладених у сім'ї [19].

До основних характеристик дозвілєвої діяльності відносять:

- наявність яскравої мети і доступних завдань для реалізації їх дітьми у вільній діяльності;
- наявність свободи вибору роду занять;
- стимулювання до **самовираження, самоствердження і саморозвитку особистості через вільно вибрані дії;**
- забезпечення розкриття **природних талантів і набуття корисних для життя умінь і** навичок;
- сприяння об'єктивній самооцінці дітей;
- забезпечення отримання радості і задоволення [10, с.11].

Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої дітей розглядаємо як процес взаємозв'язку в триаді «педагог - дитина - батьки». Завдання вихователів закладу дошкільної освіти: звернути увагу батьків до організації дозвілєвої діяльності дітей, пояснити її значущість для розвитку дітей?

Одна з найважливіших проблем в організації дозвілєвої діяльності - це побудова і організація розвивального предметно-просторового середовища в дошкільному закладу освіти.

Середовище - один з основних засобів розвитку особистості дитини, джерело його соціального досвіду і знань, який не лише забезпечує різні види діяльності дошкільника, але і лежить в основі самостійної діяльності, будучи своєрідною формою самоосвіти.

Середовище - це навколишні соціально-побутові, публічні, матеріальні і духовні обставини існування дитини. Середовище визначає становлення особистості дитини. Предметне середовище спонукає до гри, створює фантазії [12, с.16].

Для забезпечення оптимального балансу спільних і самостійних дій дітей в групі закладу дошкільної освіти, створені зони для різних видів активності: рухової, ігрової, образотворчої, конструктивної, театралізованої, а також умови для фронтальних, групових та індивідуальних занять. Кожна дитина має можливість займатися улюбленою справою.

Простір групової кімнати доступний дітям: іграшки, дидактичний матеріал, ігри. Діти знайомі з місцями зберігання різного матеріалу: фарб, олівців, природного матеріалу, костюмів і атрибутів для ігор-інсценувань. Є спеціальні куточки, де можливо погортати улюблену книгу, розгледіти фото в сімейному альбомі і відпочити.

Дерев'яні переносні ширми використовуються для персональних ігор дітей. Таким чином, дитина має можливість створити кімнату для гри, відгороджуючись від спільного простору, формуючи особистий простір. Таким звичайним способом досягається створення «свого» власного місця.

Зміст розвивального предметного середовища повинен відповідати потребам дитини, становленню її творчих здібностей на основі збагачення предметної бази розвитку конкретних видів діяльності.

Предметне середовище потрібне для організації гри. При побудові розвивального предметно-просторового середовища враховується те, що в грі формується індивідуальний досвід дітей, враження дітей про навколишнє життя [2, с.6].

Організація дозвілєвої діяльності забезпечується наступними педагогічними умовами:

- плановим збагаченням життєвого досвіду дітей;
  - активізацією спілкування дорослого з дітьми, націленого на стимулювання їх до самостійності і вільної взаємодії один із одним.
- Дозвілєва діяльність, **як і будь-яка діяльність, включає наступні компоненти: - мотив (потреба в цій діяльності);**
- завдання (засоби вивирішення завдання);
  - дії (операції);
  - засоби реалізації;
  - способи досягнення результату;
  - результат [17].

Дозвілєва **діяльність, яка пов'язана більшою мірою із задоволенням особистих бажань і прагнень, відбивається в духовності, а потім в їх предметності.** Дозвілєва **діяльність, організована у вільний час на основі інтересу, прагнення її виконувати або ж брати участь в ній, у дітей старшого дошкільного віку пов'язана з навчальною діяльністю, із задоволенням своїх пізнавальних потреб.**

На думку вчених, навчальна **діяльність начебто відсовується на другий план, а на перше місце ставиться задоволення своїх духовних, фізичних і пізнавальних потреб. При цьому треба пам'ятати, що інтерес є стимулом цієї діяльності, тому** наявність інтересу до дозвілєвої діяльності є невід'ємною умовою її організації [26].

Аналіз досліджень в напрямку організації дозвілєвої діяльності дітей дошкільного віку показав, що проблема взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї з метою організації змістовної дозвілєвої діяльності для розвитку дошкільнят недостатньо розроблена.

1.2. Характеристика методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей

Методичне забезпечення розглядається в педагогіці **як процес планування, створення засобів навчання, комплексу навчально-методичної документації. Діяльність заступника завідувача неможлива без організації методичного забезпечення освітнього процесу. Методично забезпечити освітній процес означаєчасно прийти на допомогу педагогові, методично усунути труднощі в роботі, надати відповіді на питання, що цікавлять. Завдяки грамотному методичному забезпеченню освітнього процесу підтримується робота закладу**

дошкільної освіти, **що сприяє його розвитку і оновленню** [26].

Результатом методичного забезпечення є навчально-методичні документи (плани, програми, методики, навчальні посібники), які складають опис освітнього процесу, реалізованого на практиці [26].

Методичне забезпечення дошкільної освіти включає:

1. навчально-програмну документацію освітньої програми;
  2. програмно-плануючу документацію (плани по освітній роботі);
  3. навчально-методичну документацію програм (**видання, що містять систематизовані відомості наукового або прикладного характеру, які потрібні для реалізації програм** організації освітнього процесу);
- навчально-методичні посібники;
  - інформаційно-аналітичні матеріали [26].

У педагогічній практиці сформувалася ціла система методичних служб різних рівнів. Зокрема: міська, районна методичні служби і методична служба закладу освіти (школа, дитячий сад). У дошкільному закладу освіти методичну роботу втілює в життя старший вихователь або заступник завідувача з виховної роботи.

Виділимо основні завдання методичного забезпечення освітнього процесу згідно з сучасними вимогами:

- **створення умов для вивчення наукової і педагогічної інформації для кожного педагога, відповідно до його професійних потреб;**
- **трансформація передового досвіду діяльності педагогів;**
- **використання моніторингу, що дозволяє відстежувати ефективність методичного забезпечення освітнього процесу;**
- **створення творчої атмосфери і пошуку в педагогічному колективі** [19, с. 7].

Теоретичні дослідження вчених [7; 24; 28] демонструють, що більшість вихователів, особливо початківцям, часто потрібна підтримка з боку досвідчених колег, керівників, старших педагогів ЗДО.

Важливу роль в розвитку дошкільної освіти відіграє методична робота. У науковій літературі методична робота розглядається як сукупність дій, націлених на отримання, класифікацію і поширення методичних знань. Провідними суб'єктами методичної роботи вважаються методисти, що професійно спеціалізуються на ній. Методична робота вважається однією з характеристик професійної діяльності методиста, яку він здійснює разом з іншими (наприклад, педагогічною, організаційно-масовою та ін.) Вона включає, передусім вивчення теорії, методики і практики освіти дітей і розробку способів здійснення і аналізу освітнього процесу в дошкільних закладах освіти.

Основні види методичної роботи :

- самоосвіта;
- методичні знання;
- опис і узагальнення сучасної практики;
- створення методичної продукції;
- знання методичних інструкцій;
- методична підтримка;
- методичне коригування [25].

Методична робота закладу дошкільної освіти-це цілісна система заходів, що базується на досягненнях науки і практики, спрямована на всебічне становлення творчого потенціалу вихователя, і зрештою, на збільшення якості і ефективності навчально-виховного процесу [12, с. 8].

Методична діяльність **в дошкільному закладі освіти-це комплексний і творчий процес, в якому здійснюється практичне навчання педагогів способом і прийомам роботи з дітьми** [4, с. 6].

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє відмітити різні підходи до визначення методичної діяльності.

Методична діяльність є своєрідним прототипом освітньої роботи, змістом якої є системна єдність створення способу, його апробації, впровадження сучасних методів [28].

При розробці (пошуці) форм методичної діяльності звертають увагу на використання спостереження, опису, зіставлення, виявлення закономірностей, експертного висновку про значущість тощо. Методист закладу дошкільної освіти організовує навчання педагогів, впроваджує експериментальну роботу.

Методична діяльність розглядається як цілісна, системна робота, яка ґрунтується на досягненнях психолого-педагогічної науки і передової практики, спрямованих на всебічне становлення творчого потенціалу і підвищення професійної компетентності вихователя.

Показниками методичної діяльності є якість, ефективність, результативність організації освітнього процесу, поведінка дитини. Значущість методичної діяльності величезна в підвищенні професійної компетенції педагогів з питань виховання і навчання дітей дошкільного віку.

Останнім часом увага до проблеми організації методичної діяльності, методичної роботи, методичного забезпечення значно зросла. Вітчизняні учені [10; 17; 22; 23; 26; 28] розкривають різні аспекти проблеми, пов'язані з організацією методичної діяльності, методичної роботи, методичного забезпечення процесу розвитку дитини-дошкільника.

Методична робота - це особливий комплекс практичних заходів, що базуються на науковій основі. Учені звертають увагу на те, що грамотно організована методична діяльність підвищує професіоналізм педагогів у розвитку і виховання дітей дошкільного віку [17, с. 22].

Учені довели, що ключовим моментом в методичній діяльності є постійна підтримка педагогів з питань виховання і освіти дошкільнят. При постійній підтримці педагогів змінюється їх позиція, посилюється активність педагогів в побудові і організації педагогічного процесу [28].

Методичну роботу розглядають також як систему внутрішньої організаційної педагогічної і управлінської діяльності адміністрації і колективу закладу дошкільної освіти. Методична робота, на думку педагога, спрямована на забезпечення неперервного вдосконалення педагогічної кваліфікації і професійної майстерності педагога з метою підвищення якості навчально-виховного процесу» [18].

Дослідники [6] розглядають також методичну роботу освітньої організації як управлінську систему, в якій є мета, завдання, функції, способи і форми діяльності. Учені вказують на важливість системного підходу до організації методичної роботи. Саме система методичної роботи надає керівникові, вихователю право вибору траєкторії особового і професійного зростання.

У педагогічній енциклопедії поняття «методична робота» розглядається як діяльність по вивченню найбільш оптимальних способів і прийомів навчання і виховання дітей; робота по підвищенню рівня професійної компетентності вихователя в організації і реалізації освітнього процесу; виявленні й поширенні сучасного педагогічного досвіду [22].

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки висуваються високі вимоги до організації і здійснення методичної роботи. Переходячи в режим розвитку, заклади освіти, зокрема і заклади дошкільної освіти, звертають увагу на специфіку власної роботи.

Педагогічні колективи включаються в пошук нового змісту освіти, осмислюють науково-методичні основи освітнього процесу, створюють навчально-методичні посібники, удосконалюють систему роботи з кадрами, підвищують ступінь методичної підтримки вихователів, опановують

нові моделі методичної роботи організації.

У наукових дослідженнях вживаються два поняття «методична діяльність», «методична робота» [13; 19; 25]. Спираючись на педагогічні дослідження, використовуємо ці поняття як ідентичні.

Методична діяльність найчастіше зводилася до адміністративного контролю і управління роботою вихователів. На сучасному етапі методична робота спрямована на підвищення якості змісту освіти, освітнього процесу в цілому і підвищення професійної компетентності вихователя і педагогічного колективу [23].

Найчастіше методична діяльність в дошкільному закладу освітні визначається як робота по модернізації організації освітнього процесу закладу, а також підвищення рівня професійної підготовки вихователів.

Засадничим чинником в методичній роботі є надання певної практичної підтримки педагогам у вдосконаленні форм і методів в роботі з дошкільнятами. Виходячи з цього, про результат методичної роботи, необхідно міркувати не за чисельністю виконаних заходів, а по їх якісному результату [19].

Методична діяльність тісно пов'язана з методичним забезпеченням. На думку учених, методичне забезпечення розглядається як навчально-методичні комплекси, тобто різні методичні заходи, які сприяють більшій дієвій реалізації програмно-методичної, науково-експериментальної, виховної, організаційно-масової, дозвіллево-розважальної роботи педагогічних працівників [5].

Модель організації освітнього процесу включає:

- розвиваюче предметно-просторове середовище;

- симбіоз діяльності дітей і дорослого, головним чинником якого є **освітня діяльність з основними формами організації: гра, спостереження, експериментування, проєктна діяльність, спілкування (розмова, бесіда) і вирішення освітніх завдань.**

Прийти на допомогу колезі, здійснити методичну діяльність, методично грамотно дати відповідь на питання, які пов'язані з організацією і здійсненням педагогічної, методичної, освітньої діяльності, - усе це є методичним забезпеченням.

Основними критеріями методичного забезпечення є: **впровадження нових технологій в роботу педагога, його творче зростання, що призводить до ефективності в професійній педагогічній діяльності** [27].

Основними функціями методичного забезпечення освітнього процесу будуть:

- **функція узагальнення і трансляції досвіду педагогів** (виявлення засобів, **аналіз вирішення завдань і найбільш типових труднощів, що зустрічаються в педагогічній практиці**);

- **функція впровадження результатів педагогічних досліджень в практику** (аналіз науково-методичної літератури, **оцінка ефективності застосування рекомендацій, розроблених на основі наукових досліджень**);

- **функція поточної методичної допомоги (консультування педагогів, аналіз труднощів, надання допомоги педагогам в вирішенні професійних проблем, розробка поточних методичних матеріалів для проведення освітньої діяльності)** [16].

Суб'єктом методичного забезпечення є процес постійної взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвіллевої **діяльності дітей старшого дошкільного віку**. В даному випадку методист виступає генератором методичних ідей, організовує ділову атмосферу, а також дає **методичні знання і рекомендації. Заступник завідувача забезпечує педагогів методичними розробками, які відповідають вимогам педагогічної науки.**

Методичне забезпечення - це система взаємозв'язаних заходів, дій, заходів, спрямованих на усебічне підвищення кваліфікації, а також професійної майстерності кожного з вихователів, спрямоване на становлення і підвищення творчого потенціалу педагогічної спільноти [2].

Наукова творчість вихователя і характеризує **його як «новизну в практичній роботі, яка проявляється в нестандартних підходах до вирішення таких проблем, при яких відбувається розробка нових методів, форм, прийомів, засобів і їх поєднання. Це може бути і ефективне застосування досвіду, що має, в нових умовах модернізуватися відповідно до новітніх завдань, в умінні бачити декілька рішень одній і тій же проблемі, в розвиненій інтуїції»**[26].

Аналіз психолого-педагогічних досліджень [6; 10; 18] свідчить, що структура і зміст методичного забезпечення включає взаємозв'язок усіх методичних документів (програм, планів, методик, рекомендацій тощо), які є системним описом взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї представлена як:

1. взаємодія вихователів і батьків повинна будуватися як спільна, взаємодоповнююча робота, в якій будь-який з суб'єктів взаємодії в однаковою мірою використовує потенціал закладу дошкільної освіти і сім'ї для вирішення спільного завдання - розвитку дитини в якості суб'єкта дитячої дозвіллевої діяльності;

2. взаємодія дорослих повинна забезпечуватися у вигляді удосконалення педагогічної компетентності вихователів, а також педагогічної культури батьків в напрямку організації змістовного дитячого дозвілля;

3. необхідно розробити зміст і компоненти методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілля дітей 5-6 років.

Аналіз досліджень [16; 18; 20] доводить, що методичне забезпечення в ЗДО досягається організацією роботи творчої групи. Основним завданням творчої групи є виявлення шляхів доцільного вирішення актуальних психолого-педагогічних проблем, усвідомлених керівником і вихователями даного закладу дошкільної освіти з питань взаємодії з сім'єю.

Потрібна розробка нових педагогічних ідей і технологій, їх адаптація до умов закладу дошкільної освіти і їх впровадження в практику педагогічної діяльності. Важлива координація методичної і науково-дослідної діяльності і керівника, і педагогів з питань взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвіллевої діяльності дітей.

Таким чином, методичне забезпечення в ЗДО - це цілеспрямована робота, системно побудована відповідно до структурних компонент. Структура освітньої організації, а також зміст методичної роботи (як одного з видів діяльності ЗДО) повинні бути спрямовані на забезпечення розвитку професійної компетентності, а також активізацію роботи вихователів.

Висновки до першого розділу

У першому розділі аналізуються теоретичні підходи до поняття «взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї». Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї розглядається як цілеспрямована робота по встановленню контактів в напрямку виховання, освіти дітей дошкільного віку. Головним завданням взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї є, виступає формування довірливих стосунків між вихованцями, батьками і вихователями, об'єднання їх в одну команду.

У науці і практиці відомі різні форми взаємодії педагогів і батьків, це індивідуальні, групові і фронтальні. На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти перевага надається індивідуальним формам організації взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Методичне забезпечення освітнім процесом розглядається як діяльність, яка спрямована на формування якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти для досягнення певних результатів.

Потреба фахівців ЗДО в методичному забезпеченні організації дозвілєвої діяльності - це перший крок на шляху безперервного вдосконалення знань, умінь і технологій.

На зміну традиційній освіті приходить продуктивне навчання, яке спрямоване на розвиток творчих здібностей, формування у дошкільнят інтересу і потреби активної творчої діяльності. Здійсненню цього завдання повною мірою сприяє проєктна діяльність як одна з сучасних технологій освітнього процесу.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ПО РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ ТА СІМ'Ї В ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ

2.1. Виявлення рівня методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років

У цьому параграфі представлені результати констатуючого експерименту. Для проведення експериментального дослідження нами був виділений майданчик МБУ ДС № 80 «Пісенька». У експерименті брали участь діти 5-6 років у кількості 40 чоловік, батьків вихованців, 4 педагоги закладу дошкільної освіти.

Мета констатуючого експерименту - вивчити і проаналізувати рівень методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років.

Для реалізації мети констатуючого експерименту були визначені показники і діагностичні завдання по вивченню рівня методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років:

1. наявність знань педагогів і батьків про дитячу дозвілєву діяльність і взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років;
2. наявність переваг для дітей 5-6 років в залученні до різних видів дозвілєвої діяльності;
3. наявність усіх структурних компонентів методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років;
4. наявність документації, спрямованої на оптимізацію розвитку у дітей 5-6 років основ дозвілєвої діяльності;
5. спрямованість розвивального предметно-просторового середовища на організацію дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років.

В ході констатуючого експерименту використали наступні діагностичні завдання:

Діагностичне завдання 1. Бесіда «Поговоримо про взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї».

Діагностичне завдання 2. Анкетування батьків «Здоволеність батьків роботою закладу дошкільної освіти з сім'єю».

Діагностичне завдання 3. Аналіз розвивального предметно-просторового середовища груп для дітей 5-6 років.

Діагностичне завдання 4. Аналіз календарно-тематичних планів по взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в групах для дітей 5-6 років.

Діагностичне завдання 5. Ігрова проблемна ситуація «Драбинка».

Зупинимося на організації і проведенні діагностичних завдань.

Діагностичне завдання 1. Бесіда «Поговоримо про взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї».

Мета - виявити наявність уявлень педагогів про взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Для реалізації цієї мети звертали увагу на наступні параметри:

1. знання педагогами контингенту батьків власної групи, методів, способів і прийомів роботи з ними;
2. уявлення про форми взаємодії з батьками;
3. створення сприятливої атмосфери і умов.

Результати проведеного діагностичного завдання свідчать, що педагоги мають уявлення про методи і способи, прийоми і форми роботи з батьками, знають контингент батьків своїх вихованців, уміють встановлювати психологічний клімат в сім'ях і ступінь педагогічної культури батьків, труднощі в спілкуванні з батьками тощо.

Педагоги Ганна Олександрівна Д. і Марія Юріївна Ч., віддають перевагу особистим, індивідуальним бесідам і консультаціям з батьками, вважають, що фронтальні форми роботи з батьками менш ефективні, ніж індивідуальні.

Педагоги в роботі з батьками частіше організовують традиційні форми роботи такі, як батьківські збори, консультації, бесіди, дні відкритих дверей, загальні святкові дні і розваги, оформлення наочної інформації, наочних посібників, залучення батьків до оформлення креативних виставок. Аналіз відповідей педагогів свідчить, що вони рідше використовують анкетування, вибіркові опитування та інтерв'ювання, батьківські клуби по інтересам та інші нетрадиційні форми роботи.

Також було проведено анкетування по виявленню у педагогів наявності або відсутності труднощів у спілкуванні з батьками.

Аналіз результатів анкетування дозволив умовно виділити три групи педагогів:

1. 20% - педагоги володіють гнучкістю стилю спілкування, умінням співпереживати батькам;
2. 50% - педагоги уміють враховувати потреби сім'ї, думку та інтереси батьків;
3. (

Володіють

Знають

Уміють

) 30% - педагоги знають, як використати активні методи і формиспілкування з батьками.

Результати анкетування можемо побачити на рисунку 2.

(
87%
)

Рис. 2. Результати діагностичного завдання «Поговоримо про взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї»

Аналіз якісних і кількісних результатів проведеного діагностичного завдання свідчить, що педагог Олена Василівна Т. не володіє гнучкістю стилю спілкування, умінням співпереживати батькам; три педагоги не повною мірою уміють враховувати потреби сім'ї, не відокремлюють інтереси

батьків і їх думки. Два педагоги не повною мірою уміють використати активні методи і форми спілкування з батьками, а якщо використовують, то недостатньо професійно. Педагоги Ганна Олександрівна Д., Марія Юрївна Ч. володіють навичками планування, аналізу і узагальнення результатів взаємодії з батьками, можуть провести відкритий захід.

Крім того, педагоги запропонували батькам з'ясувати, «які вони батьки». Батькам пропонується відповісти на запропоновані питання, поставивши **собі по два бали за кожну позитивну відповідь, по одному балу - за відповідь «іноді».** **Негативна відповідь не оцінюється (0 балів).**

Проаналізувавши тести для батьків, отримали наступні результати.

45 % батьків набрали більше 20 балів, що свідчить про ефективне спілкування з дітьми, про взаєморозуміння в сім'ї. Діти радяться з батьками, цікавляться їх справами. У таких сім'ях є загальні заняття і захоплення (підготовка до свят; відвідування виставок, театрів і концертів; обговорення телепередач і прочитаних книг; участь в прогулянках, походах тощо). Багато батьків вважають за краще проводити вільний час разом із дітьми. Аналіз анкет підтверджує наявність сімейних цінностей в цих сім'ях.

У 45 % батьків в результаті вийшло від 10 до 20 балів, таким чином, **стосунки з дітьми задовільні, але недостатні**, односторонні. Батькам необхідно подумати, що можна і треба змінити. Як правило, у багатьох батьків з дітьми немає загальних захоплень і занять. Батькам не завжди вдається приділити час дитині для прочитання книги або обговорення телепередачі. Дуже рідкісні відвідування театру, виставок, концертів. Але вільний час батьки вважають за краще проводити разом із дітьми. Можна сказати, що в таких сім'ях йде недооцінка сімейних цінностей, вони не є засадничими в сім'ї.

4. 0 % батьків набрали в результаті менше 10 балів. В цьому випадку можна констатувати, що контакт з дітьми не налагоджений.

Батьки не знаходять взаєморозуміння зі своєю дитиною. Діти, як правило, не радяться з батьками, не говорять «по душах». Діти рідко беруть участь в господарських справах. Відсутність загальних занять і захоплень свідчить про роз'єднаність інтересів. Батьки рідко приділяють увагу дітям. Вільний час вважають за краще проводити поза сім'єю.

Діагностичне завдання 2. Анкетування батьків «Задоволеність батьків роботою закладу дошкільної освіти з сім'єю»

Мета - виявити наявність уявлень в батьків про взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілленої діяльності дітей 5-6 років.

Кількісні результати по відповідях батьків представлені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Результати анкети «Задоволеності батьків роботою закладу дошкільної освіти»

Зміст % відповідей

1. Чи із задоволенням Ваша дитина відвідує ЗДО? Та 40% Немає 40% Важко сказати 20 %
2. Чи задоволені Ви якістю організації виховно-освітнього процесу в ЗДО Та 40 % Немає 20 % Важко сказати 40 %
3. Чи організовується в дошкільному закладу освітиспільні заходи за участю батьків, дітей і педагогів? (свята, дозвілля) Та 39% Немає 26% Важко сказати 35 %
4. Чи отримують батьки інформацію про життя і про успіхи дитини в дошкільному закладі освіти ? (інформаційні стенди, бесіди, виступи на зборах) Та 45% Немає 25% Важко сказати 30 %
5. Чи бере участь у освітній діяльності ЗДО Та 35 % Немає 45% Важко сказати 20 %
6. Чи влаштовує Вас робота педагога по організації дозвілленої діяльності дітей в групі Та 43% Немає 15% Важко сказати 42 %

Аналіз результатів анкетування свідчить, що не всіх батьків влаштовує організаційно-педагогічна робота педагогів з сім'єю. Крім того батьки не готові активно і змістовно взаємодіяти з ЗВО, педагогами тих груп, які відвідують їх діти.

Наведемо приклади відповідей батьків на деякі питання педагогів. На питання чи «Отримують батьки інформацію про життя і про успіхи дитини в дошкільному закладі освіти»? (інформаційні стенди, бесіди, виступи на зборах) 55 % батьків позитивно відповіли. Вони свою відповідь доповнювали відомостями про конкретну інформацію, яку батьки отримували і отримують, наприклад, інформацію про організацію дозвілленої діяльності дітей, про режим дня, про вимоги його дотримання, про норми і правила поведінки дитини в груповітощо.

45 % батьків затруднялися відповісти на це питання, що, можливо, говорить про недостатній рівень зацікавленості самих батьків в отриманні інформації.

На питання чи «Із задоволенням Ваша дитина відвідує дитячий сад»? 40% батьків відповіли, що їх дитина із задоволенням відвідує дитячий сад, батьки задоволені організацією освітнього процесу ЗДО.

Батьки вихованців ЗДО повідомляють, що педагоги закладу дошкільної освіти вибудовують освітній процес з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини. Є батьки (40%), які вважають, що педагоги не враховують індивідуальні особливості дітей, і тільки 20% опитаних, затрудняються відповісти на це питання. Можливо це, пояснюється відсутністю контакту цих батьків із вихователем групи.

На питання чи «Організовується в дошкільному закладу освітиспільні заходи за участю батьків, дітей і педагогів? (свята, дозвілля)» 39% батьків відповіли, що вони беруть участь в організації і проведенні свят і дозвілля.

26 % батьків визнали, що не беруть участь в діяльності ЗДО, не знають, що входить в поняття «дозвілля», чим можна зайняти дитину.

35% опитаних батьків затрудняються розповісти про участь їх в заходах закладу дошкільної освіти, вони не знають, чим вони могли б допомогти в організації і проведенні свят, розваг.

У зв'язку з цим необхідно вихователям вікових груп звернути увагу на тих батьків, які недостатньо контактні, і залучати їх до спільної діяльності.

За підсумками анкетування батьків можна зробити висновок, що 50 % батьків не задовольняє зміст взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю, вони не розуміють, що таке дозвіллена діяльність, їм бракує знань про те, чим дозвілля дитини може бути заповнене.

Після завершення організації і проведення анкетування, багато батьків висловили свої побажання і пропозиції. В основному, їм хотілося підвищити рівень матеріально-технічної бази, надання інформації про дозвіллену діяльність, про те, чим зайняти дитину в дома і на прогулянці, показати способи залучення дітей до різних видів діяльності. Батьки пропонували притягати їх в спільні розваги, свята.

Рекомендації педагогам. Продовжити просвітницьку роботу з батьками з метою подання актуальної інформації про напрями діяльності дошкільного закладу освіти з розвитку і вихованню дітей. Включити в процес взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї заходи по просвіті батьків в напрямку організації дозвілленої діяльності дітей.

Рекомендації батькам. Брати активну участь в спільних заходах, особливо в організації і проведенні дозвілленої діяльності.

Діагностичне завдання 3. «Вивчимо предметно-просторове середовище».

Мета - вивчити спрямованість розвивального предметно-просторового середовища на організацію дозвілленої діяльності дітей 5-6 років.

Для реалізації цієї мети був організований перегляд і аналіз предметно-просторового середовища. При розгляді питань, що розвиває предметно-

просторового середовища враховували вимоги, які пред'являють освітній стандарт дошкільної освіти і учені, які досліджують моделювання і побудову середовища в дошкільному закладі освіти .

Важливо, щоб **розвиваюче предметно-просторове середовище було насиченим, трансформованим, поліфункціональним, варіативним, доступним і безпечним.**

Дослідження розвивального предметно-просторового середовища свідчить, що недостатньо насичено розвиваюче предметне середовище:

- недостатньо представлені наочні посібники, різновид дитячої художньої літератури, спортивного інвентарю, матеріалів для ручної праці, трудової і образотворчої діяльності, для експериментування, конструктивної діяльності;

1. недостатньо представлені настільно-друкарські ігри, у тому числі дидактичні, сюжетно-ролеві, будівельні, музичні та інші ігри й іграшки.

Розглянемо відповідність предметно-просторового середовища іншим вимогам:

2. віковим (середовище частково відповідає віку дітей);

3. естетичним (середовище привабливе для дитини);

4. доступність розміщення для дітей (недостатня доступність, ускладнена можливість самостійно знаходити, підбирати, доставати потрібні йому об'єкти розвивального предметного середовища). Діти знають, де можна узяти папір, олівці, фарбу, природний матеріал, атрибути і костюми для ігор-драматизацій. У фізкультурному куточку занадто високо розташовані полиці, де лежить інвентар;

5. гнучкість (у групах частково представлені дитячі трансформовані модулі).

Таким чином, можна зробити висновок про те, що в старшій віковій групі простір організовано у вигляді розмежувань зон, але не дотриманий принцип гендерного підходу. У груповій кімнаті частково створені умови для самостійної рухової активності дітей, не в повному об'ємі передбачена площа, вільна від меблів і іграшок для задоволення потреби в русі.

Рекомендації педагогам. Педагогам необхідно моделювати розвивально предметно-просторове середовище в групі, стимулюючи дітей до активної творчої діяльності, викликати у дітей почуття радості, емоційне відношення до закладу дошкільної освіти, бажання його відвідувати.

Рис. 2. Результати діагностичного завдання «Вивчимо предметно-просторове середовище»

Діагностичне завдання 4. Аналіз календарно-тематичних планів по взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в групах для дітей 5-6 років.

Мета - вивчити спрямованість документації на оптимізацію розвитку у дітей 5-6 років основ дозвілленої діяльності;

Для реалізації мети нами були вивчені календарно-тематичні плани. Особливу увагу звертали на планування роботи педагогів із батьками, використання інтерактивних форм взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю, спрямованість документації на оптимізацію дозвілленої діяльності дітей 5-6 років.

Крім того вивчена наочна інформація, яка пропонується батькам, а саме, теки-розкладачки, матеріал, розміщений в куточку сім'ї, стендові газети, пам'ятки тощо.

Таблиця 2.

Довідка перевірки календарних планів роботи з батьками

Групи Аналітична довідка Рекомендації

№ 3 № 4 Аналіз календарно-тематичного планування показав, що усі педагоги мають зошит для планування освітнього процесу, оформляють відповідно до вимог, документація, що пред'являється до такого роду. - привести у відповідність перспективне і календарне планування; - продумувати і планувати взаємодію з батьками по реалізації завдань спрямованих на певну тематику тижнів;

Безпосередня освітня діяльність планується відповідно до основної програми дошкільної освіти. Перевірка документації в групах показала, що робота з батьками дітей старшого дошкільного віку планується регулярно на місяць, є перспективні плани і - вчасно проводити групові батьківські збори і оформляти їх протоколами; - замислювати різні форми взаємодії з сім'ями вихованців; - систематично планувати індивідуальну роботу з батьками вихованців; - з метою ефективної

зошити протоколів батьківських зборів підготовки вихователів до атестації постійно

наказом на початок навчального року. Виявлені дефекти: Аналіз календарних планів роботи зарекомендував, що в групах № 11 (Марія Юрїївна Ч., Олена Василівна Т.), не простежується взаємодія з батьками по темах тижня в групі № 12 (Ганна Олександрівна Д., Ольга Валеріївна І.) вибірково або відсутня відповідність перспективного і календарного планування. Зошити протоколів батьківських зборів педагогами не заповнюються абсолютно або ж заповнюються несвоєчасно (Олена Василівна Т., Ольга Валеріївна І.) У календарних планах не спостерігається планування різноманітних всіляких форм взаємодії з сім'ями вихованців (Ганна планувати і здійснювати взаємодію з сім'ями вихованців по темах самоосвіти;

Олександрівна Д., Ольга Валеріївна І., Марія Юрїївна Ч.), а також практично в групах дітей старшого дошкільного віку відсутнє планування індивідуальної роботи з сім'ями вихованців.

Діагностичне завдання 5. Ігрова проблемна ситуація «Драбинка».

Представлена методика мала на меті вивчити переваги дітей старшого дошкільного віку в різних видах дозвілленої діяльності. З дітьми проводилася ігрова проблемна ситуація «Драбинка» (модифікована відповідно до мети дослідження).

Ігрова проблемна ситуація «Драбинка».

Матеріал: 5 ілюстрацій із зображенням атрибутів різних видів дитячої роботи: ручної праці, конструювання, ігрової, образотворчої діяльності, драбинка з 3-х східців з піктограмами, що імітують емоції людей.

«Дитині пропонувалося розгледіти малюнки і виконати наступні дії: «Розклади малюнки по сходинках драбинки. На верхній ступінь поклади те, що б ти бажав понад усе робити, на середню - те, чим міг би захоплюватися, на нижню - чим не бажав би займатися» [5].

«Дитині пропонувалася додаткова картка для зображення відсутньої, на його думку, діяльності. У результаті виконання завдання дитині задавалися питання, що дозволяють зрозуміти його мотивацію: «Чому тобі це подобається? Чому тобі це не подобається?» [5].

Результати діагностичного завдання дозволили умовно виділити чотири рівні дитячого освоєння дозвілленої діяльності.

Високий рівень (10%) - дошкільник виконує самостійну роботу, керуючись знанням узагальненого способу діяльності, як правило, з впровадженням моделі процесу діяльності, післяопераційних карт (ставить мету- прагне до її досягнення - організовує робоче місце - правильно відбирає матеріали і інструменти - раціонально діє згідно з схемою - досягає мети, адекватного результату - здійснює самоконтроль). У розробці плану і його реалізації проявляє творчість. Виконане завдання відрізняється якістю, новизною і оригінальністю.

Середній рівень (50%) - дитина проявляє прагнення до самостійності у виконанні діяльності; показує бажання і інтерес включитися в роботу, має

увявлення про спосіб діяльності. Володіє узагальненим способом діяльності. У розробці плану показує творчість, але недостатню самостійність і не проявляє комбінаторні уміння в діяльності. Результат невисокої якості.

Низький рівень (35%) - діти планують діяльність без виділення її структури, використовуючи відомий спосіб. Дитина постійно сумнівається в правильності виконання завдання, не завжди правильно вибирає матеріал й інструменти для діяльності, тому що не знає властивості та якості того або іншого матеріалу, не усвідомлює залежність між результатом діями. Дошкільникові для досягнення результату потрібно пряму допомогу дорослого і вказівки в процесі виконання усіх компонентів діяльності. Дитина не проявляє творчість при виконанні дій. Результат виконання діагностичного завдання - низької якості.

Нульовий рівень (5%) - дошкільнята не проявляють бажання і прагнення виконувати діагностичне завдання. На допомогу дорослого не реагує. Результати вибору дітьми видів дозвілєвої діяльності представлені в таблиці 3.

Таблиця 3. Результати діагностичного завдання Ігрова проблемна ситуація «Драбинка»

Види дозвілєвої діяльності Вибір діяльності

ЕГ

дівчатка хлопчики

З діяльність 50% 40%

Конструювання 30% 60%

Робота з природним матеріалом 20% 60%

Рукоділля 20% 10%

Сюжетно - рольова гра 20% 30%

Театральна діяльність 30% 30%

Ми бачимо з таблиці, що хлопчики вибрали роботу з природним матеріалом (60 %) як дозвілля, яким їм подобається займатися. Дівчатка віддають перевагу рукоділлю (50 %). Обґрунтувавши свій вибір, дівчатка Настя М., Злата Д., Карина Д., Мілана О. і Вероніка Т., говорили, що ця діяльність їм подобається, тому що вона дуже цікава. А Мілана П., Марійка Д., Мирослава П. стверджують, що це заняття цікаве, оскільки тихо сидиш і займаєшся своєю улюбленою справою.

Увагу до образотворчої діяльності проявили як хлопчики, так і дівчатка. Вибір цього виду діяльності пояснюється наявністю технічних умінь, які потрібні для організації і проведення дозвілєвої діяльності. В якості улюблених занять діти виділяють ті види дозвілєвої діяльності, в яких вони можуть отримати позитивний результат. Дітям важливо вибрати ту діяльність, в якій вони успішні, від якої отримують радість.

При цьому діти показують своє небажання захоплюватися дозвілєвою діяльністю, властивою протилежній статі.

Так, наприклад Вероніка Д., Настя М., Настя Х., Влада Ш. (80%) виражають небажання працювати з природним матеріалом, а хлопчики Захар Д., Вадим Г., Данил О., Михайлик Д., Михайлик Н., Тимур А. виражають небажання займатися рукоділлям (80 %). Діти пояснюють це тим, що вони не цікаві, нудні. Відповідаючи на питання вихователя, «Давайте спробуємо займатися рукоділлям», Міша Н. відповів - «Я ніколи не пробував», Захар Д. - «Я не умію», а Тимур процитував - «Мені не дозволяє тато».

Аналіз результатів цього діагностичного завдання виявив гендерні інтереси старших дошкільнят у різних видах дозвілєвої діяльності. Діти стверджують, що їм найбільше цікаве дозвілля розважального характеру.

2.2. Реалізація методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років

У цьому параграфі представлені результати формувального експерименту. Мета формувального експерименту: реалізувати методичне забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років.

Методичне забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років включає сукупність усіх методичних документів (планів, програми, методик, методичних рекомендацій тощо), що є системним описом процесу керівництва педагогами дозвілєвої діяльністю дітей 5-6 років, яким буде реалізовано на практиці.

Завдання формувального експерименту:

1. Розробити і впровадити перспективний план роботи «Батьківського клубу» з урахуванням заходів по дозвілєвої діяльності;
2. Розробити методичне керівництво по дозвілєвої діяльності дітей відповідно до вимог освітнього стандарту дошкільної освіти.
3. Визначити і спланувати роботу по взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років.

Пріоритетними напрямками в роботі педагогічного колективу дошкільного закладу освіти є:

1. стимулювати педагогів до активної взаємодії з сім'єю з питань організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років;
2. залучення батьків до взаємодії з педагогами з питань організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років.

Для ефективної взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років використали наступні заходи:

1. створення сімейного клубу в ЗДО;
2. музична вітальня;
3. випуск сімейних газет «Відпочиваємо разом», сімейні посиденьки;
4. КВК, підготовка і проведення свят, спектаклів, конкурсів.

Розглянемо етапи формувального експерименту. Першим етапом формувального експерименту було планування роботи по взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років. При плануванні роботи враховували такі вимоги як її доступність, постійність, зв'язок із життям, врахування вікових особливостей дітей, науковість і системність запланованих заходів. Результатом планування став план як один із складових методичного забезпечення.

План взаємодії батьків і педагогів передбачав поетапну її реалізацію. Перший етап полягав в теоретичній і практичній підготовці вихователів до співпраці з батьками дітей 5-6 років з питань організації їх дозвілєвої діяльності.

На першому етапі були організовані заходи, спрямовані на стимулювання педагогів дізнатися про способи взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, формах і методах роботи з батьками. Зупинимося на організації і проведенні заходів.

Семинар-практикум для педагогів старших вікових груп закладу дошкільної освіти, музичних педагогів, дозволив підвищити теоретичний рівень педагогів в питаннях дитячої дозвілєвої діяльності, набути необхідних навичок управління.

У результаті семінару-практикуму було визначено зміст роботи з батьками старших дошкільнят, спрямованої на підвищення їх педагогічної культури в питаннях організації дитячої дозвілєвої діяльності в умовах сім'ї, а також побудована поетапна технологія спільної діяльності з батьками.

Інтерес представляє наступний семінар-практикум на тему «Обговоримо значущість взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї». В ході семінару-практикуму брали участь педагоги і батьки. Педагогам і батькам була запропонована гра «Питання-відповідь».

Мета: збагачення знань педагогів і батьків про вимоги до змісту і організації взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Для реалізації мети гри використали наступні питання:

- «Перерахуйте завдання річного плану ЗДО, над якими працює колектив».
- «Яка щоденна тривалість роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї в ЗДО?»
- «Яка тривалість спілкування батьків і сім'ї?»
- «Хто несе відповідальність за відповідність програм і технологій навчання і виховання, методів і організацій закладу дошкільної освіти і сім'ї».
- «Напишіть усі установи, з якими співпрацює дитячий сад».
- «Скільки часу в режимі дня дітей 5-6 років складає самостійна дозвіллева діяльність».

Групи письмово відповідали на питання і з цим завданням впоралися усі педагоги.

Далі була запропонована гра «Створи свій імідж».

Мета: розвивати у педагогів уміння правильно поводитися в незвичайних ситуаціях, дати повну оцінку свого вибору.

Педагогам зачитується телефонограма: «Терміново через 15 хвилин на конференцію від закладу дошкільної освіти необхідно запросити не менше 3 осіб». Йде робочий день, педагогам немає часу на переодягання тощо. Через 1 хвилину від кожної групи необхідно відправити на конференцію 1 людину і пояснити свій вибір.

Одна група педагогів відправила на конференцію молодого, стильно одягненого вихователя, пояснивши так: « **Красиво виглядати - означає проявляти повагу до оточуючих людей**». Друга група відправила досвідченого, але скромно одягненого вихователя зі словами: «Справжній вихователь не стане **підкреслювати одягом свою зовнішність, він демонструватиме свій розум, професійні навички і здібності**».

Потім був запропонований тренінг «Вирішення педагогічних ситуацій»

Кожній групі були дані конверти із завданнями. Необхідно було обговорити педагогічну ситуацію і знайти правильне рішення.

Мета: актуалізувати практичний досвід педагогів і спрямувати його на пошук методів і прийомів взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї по організації дозвіллевої діяльності дітей.

Ситуація: під час освітньої діяльності в підготовчій групі вихователь разом із дітьми в ході дозвіллевої діяльності проводить дослід «Об'єм кухля і посудини». Перед дослідом вихователь говорить: «Діти, ви вже дорослі, скоро підете в школу, вам потрібно вчитися робити усе самостійно, тому слухайте мене уважно». Вихователь дає словесну інструкцію дітям. «Тепер приступайте до роботи, працюйте тихо, самостійно, хто виконає завдання, підніміть руку, я до вас підійду і подивлюся, чи правильно виконано завдання». Після підведення підсумків з'ясувалося, що більшість дітей виконали завдання неправильно.

Аналізуючи проблемну ситуацію, що виникла під час експериментальної діяльності, педагоги озвучили наступні варіанти вирішення.

Тарасенко ЛЮ.: «Вихователь вирішила навчити дітей працювати самостійно, але не подумала про те, що експериментальна діяльність не дозволяє роботи дітей без допомоги вихователя. Дитина робить відкриття - значить, їй потрібна допомога в цьому, для неї ця діяльність нова, дивна, незрозуміла».

Кравченко СВ.: «Вихователь повинен був сказати: Працюйте самостійно, але якщо у вас виникнуть якісь питання або складнощі я вам із задоволенням допоможу».

Мороз СВ.: «У будь-якому дитячому колективі є сильніші і слабкіші діти, відповідно робота з дітьми повинна проходити як фронтально, так і індивідуально».

Демченко ЛІ.: «Вихователь просить працювати мовчки, діти дошкільного віку, тим більше при проведенні досвіду почувають себе маленькими геніями. У такі моменти вони емоційні і збуджені. Діти хочуть «випустити» емоції назовні, для цього їм потрібна мова, спілкування, обговорення».

Бухаренко ДН.: «Педагог після закінчення досвіду просить підняти руку тим дітям, які закінчили своє експериментування. Не можна забувати, що руки піднімають в школі, в дошкільному закладу освітиможна попросити дітей поплескати в долонях або подзвонити в дзвоник».

Далі увазі учасників семінару була запропонована гра «Позиція вихователя», в якій педагоги повинні проаналізувати названі позиції, і чесно відповісти собі до якої позиції він відноситься сам.

З метою зміни позиції педагогів по відношенню до власного досвіду і досвіду колег була проведена така форма методичної роботи як «Педагогічна година», на якій педагогів познайомили з передовим педагогічним досвідом закладу дошкільної освіти, що сприяло підвищенню їх самооцінки і створило умови для формування адекватного уявлення про власну діяльність.

«Школа передового досвіду». У межах роботи цієї форми посприяло педагогам в узагальненні досвіду роботи з питань взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, організації дозвіллевої діяльності для подальшого його представлення в наукових збірках, конференціях та ін. Так фахівці закладу дошкільної освіти взяли участь в наступних заходах:

- Методичний тиждень «Організація дозвіллевої діяльності дітей як засоби розвитку дошкільнят».

- Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної освіти: досвід і інновації», м. Київ.

Опишемо детальніше участь педагогів в семінарі-практикумі педагогів ЗДО «Планета дитинства «Ладу» по темі: «Методи і прийоми розвитку дозвіллевої діяльності». Слухачам було запропоновано розділитися на п'ять груп. Кожна група розташовувалася за круглим столом. У кожного столу був свій модератор: педагог, який пропонував учасникам попрацювати по певній темі.

Були використані технічні засоби: комп'ютери, проєктор, інтерактивна дошка. Так одночасно проходила робота за п'ятьма столами впродовж 15 хвилин, потім по музичному сигналу ведучі закінчували свою роботу, і слухачі переходили до іншого столу. За час роботи консультативного пункту учасники ознайомилися з наступними темами:

1. «Виховання дітей - велика справа, їм вирішується доля людини».
2. «Дозвіллева діяльність: суть».
3. «Способи організації дозвіллевої діяльності».
4. «Взаємодія дітей і дорослих в процесі дозвіллевої діяльності».
5. «Організація дозвіллевої діяльності в сім'ї».

«Творчі лабораторії» створили з метою теоретичної розробки і практичного впровадження досвід роботи з теми: «Дозвіллева діяльність як інтегрована форма роботи з дітьми дошкільного віку» у межах участі дослідницької лабораторії. Завданнями «творчої лабораторії» стали теоретична розробка заданої теми, апробація її на практиці, аналіз отриманого результату, поширення досвіду роботи серед педагогів.

«Школа дослідника». До складу школи дослідника включали активних батьків і педагогів закладу дошкільної освіти з метою розвитку у них навичок дослідницької діяльності, а також навчання їх веденню дослідницької роботи з дітьми. Розробка проєкту по темі «Інтерактивні форми роботи з батьками»: показ відкритих заходів для батьків, навчання педагогів новим технологіям).

У межах реалізації цієї моделі ми визначили форми роботи по підвищенню професійної кваліфікації педагогів для усіх груп:

- 1) Традиції «Галерея успіху», «Майстер педагогічної праці».
- 2) Тематичні виставки («Скарбничка досягнень», «Дидактичні ігри і посібники», «Скарбничка конспектів», «Складання творчих оповідань»).
- 3) Огляди, конкурси, акції.
- 4) Курси підвищення кваліфікації.
- 5) Методичний тиждень.
- 6) Педагогічні наради.
- 7) Семінари-практикуми.

В ході першого етапу були організовані тимчасові творчі групи педагогів для взаємного професійного спілкування за функціональним принципом: наставництво і дослідницькі групи.

Педагоги отримували методичну і психологічну допомогу від методиста закладу дошкільної освіти. Педагоги об'єднувалися по наступних підставах: єдність інтересу до проблеми, компенсаторні можливості, взаємна симпатія і психологічна сумісність.

Було проведено засідання «Круглого столу», на якому пройшло обговорення проблеми взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї. З'ясувавши, від чого ж залежить якість роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї, учасники круглого столу прийшли до наступних висновків: по-перше, від якості роботи педагогів, по-друге, від стосунків, що склалися в педагогічному колективі, по-третє, від умов, створених для творчого пошуку нових методів і форм роботи з батьками, по-четверте, від об'єктивної оцінки результатів діяльності кожного працівника. Таким чином, якість взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї - це результат досягнень усього педагогічного колективу. **Тобто виявляється необхідністю пріоритету суб'єктивної позиції педагога по відношенню до самого себе, що дозволяє зробити його особисто відповідальним зарівень (якість) свого професіоналізму. Тоді, передусім, він сам визначає, що, коли і в якій формі йому роботи, щоб змінитися самому і таким чином вплинути на результати своєї праці.** Такий підхід, допоміг досягти зміцнення акценту на професійно-особистісне зростання педагога і пошук ефективних форм роботи і засобів забезпечення цього зростання [13].

Наступним структурним компонентом методичного забезпечення є програма взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї з питань організації дозвілєвої діяльності дітей.

У процесі реалізації цього компонента методичного забезпечення вирішувалися наступні завдання:

1) Удосконалювати у педагогів:

1. знання педагогічних теорій виховання і розвитку дітей дошкільного віку;
2. знання закономірностей психічного розвитку дітей;
3. знання змісту основних освітніх програм і педагогічних технологій організації дозвілєвої діяльності;
4. знання основ взаємодії педагога, батьків і дитини в різних видах дитячої діяльності;
5. знання державних вимог до умов організації освітнього процесу в ЗДО.

1. Розвивати:

1. уміння підбирати і викладати інформацію для дітей дошкільного віку відповідно до державних освітніх стандартів;
2. уміння проектувати і планувати дозвілєву діяльність і її результати, визначати завдання розвитку дітей з урахуванням їх вікових і індивідуальних особливостей;
3. уміння організувати свою професійну діяльність життєдіяльність дітей і взаємодія з батьками;
4. уміння конструювати спілкування батьків і дітей, створювати зону успіху кожній дитині, сприймати його індивідуальність;
5. уміння діагностувати і аналізувати рівень розвитку дозвілєвої діяльності дітей, конкретних педагогічних ситуацій, діяльність педагогів-новаторів і власну діяльність.

У процесі реалізації програми педагоги були ознайомлені з підходами до організації взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї з питань дозвілєвої діяльності.

Провідними формами реалізації програми взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї з питань дозвілєвої діяльності: семінари, майстер-класи, творчі звіти, спостереження освітнього процесу. Ці форми дозволили включити педагогів і батьків в активну дослідницьку, творчу діяльність, оскільки безпосередня участь дозволила добитися вагомих результатів в підвищенні кваліфікації педагогічних кадрів [26].

Відмітимо таку форму реалізації програми як колективний перегляд педагогічної діяльності. Раніше результатом такої діяльності було виключно копіювання діяльності, що конкретно проводилася, що відбивалося в одночасному з переглядом конспектуванні дій свого колеги, а побачена діяльність згодом досить часто не ставала затребуваною для загальної практики.

Опитування педагогів показували, що відкриті перегляди хоч і цікаві, але не завжди враховують їх актуальні потреби. Спостереження показали, що педагоги не могли дати об'єктивної оцінки, обмежуючись загальною характеристикою діяльності колеги: «Мені все сподобалося». Спроби провести ретельніший аналіз в основному закінчувалися невдачами, оскільки педагоги не ставили перед собою первинної мети детального аналізу того, що відбувається.

Для того, щоб колективний перегляд став важливою частиною підвищення рівня взаємодії педагогів і батьків, для зміни умов розуміння колективом смислової суті цього заходу і чіткої організації його етапів нами був використаний наступний алгоритм проведення колективного перегляду взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

1. Підготовка відкритого перегляду розпочиналася з визначення того аспекту діяльності педагога і батьків, який буде відбитий в підготовлюваному заході.
2. Готовий захід явно відбиває специфіку, що вивчається, структуру (наприклад, етапи реалізації певної технології).
3. Інформування педагогів про майбутню організацію колективного перегляду взаємодії батьків і педагогів.

Так перед переглядом заняття з дітьми педагогам були запропоновані такі варіанти: «Оцініть ефективність використання етапу постановки мотивації перед дітьми для активізації їх розумової діяльності», «Дайте характеристику вибраних прийомів навчання, які з них Ви використовуватимете у своїй роботі?», «Яким чином був реалізований індивідуально-диференційований підхід до дітей?», «Як педагог сприяв пізнавальній самостійності і активному мисленню дітей?», «Облік вікових і індивідуальних особливостей».

Це дозволило педагогам більш глибоко проаналізувати взаємодію сім'ї і закладу дошкільної освіти, дати їй об'єктивну оцінку з вибором найбільш значущих моментів для власної практики, а педагог-організатор отримував важливий досвід реалізації нового в звичних умовах творчої самореалізації.

На першому етапі вдалося знайти контакти з батьками, зрозуміти необхідність спільно вирішувати завдання по вихованню і розвитку дітей. Завдання вихователів на цьому етапі полягало в тому, щоб знайти підхід до членів сім'ї дитини, створити спільну атмосферу довіри.

Крім того необхідно виявити інтереси і нахили дитини до тієї або іншої діяльності; коректно виявити загальний культурний рівень і здібності

батьків в організації вільного часу в повсякденні і святкові дні, мікроклімат в сім'ї, вивчити традиції проведення дозвіллевої діяльності.

Результатом першого етапу стала поява у педагогів і батьків єдиної установки на організацію дитячої дозвіллевої діяльності, спрямованої на задоволення культурних потреб дитини.

Другий етап. Завдання вихователів закладу дошкільної освіти- зацікавити батьків проблемою організації дозвіллевої діяльності дітей в дошкільному закладу освіти сім'ї, пояснити його оригінальність, різноманітність видів, розвиваючий потенціал, значущість вибору виду дозвіллевої діяльності самою дитиною.

Взаємодія на цьому етапі полягала в педагогічній просвіті батьків щодо своєрідності дитячої дозвіллевої діяльності. Тематичні бесіди, організація виставок дитячих фотографій, малюнків і колективних креативних робіт вихованців, презентації вихователями парціальних освітніх програм для дитячої дозвіллевої діяльності, запрошення батьків на заняття дітей з вихователями додаткової освіти дозволили познайомити батьків з вірогідним змістом дозвіллевої роботи дітей, спільними критеріями її організації і керівництва дорослими [16].

Батькам пропонувалося познайомитися із способами організації дитячої дозвіллевої діяльності в дошкільному закладі освіти, а також переглянути відеоматеріали по різних видах дитячої дозвіллевої діяльності в умовах закладу дошкільної освіти і сім'ї. Відеофільми «Це ми в години дозвіллевої діяльності», «Бібліотека для дітей», «Сім'я і захоплення», «Вихідні дні з сім'єю», гра «Ми і дитячий сад», «Свято в дошкільному закладі освіти» спонукали батьків запам'ятовувати способи організації дитячої дозвіллевої діяльності.

Третій етап забезпечив реалізацію взаємодії педагогів і батьків з метою максимального розвитку дітей 5-6 років як суб'єктів дозвіллевої діяльності. Діти, батьки і педагоги опановували способи організації дозвіллевої діяльності.

На цьому етапі була визначена стратегія розвиваючої взаємодії дорослих в дошкільному закладу освіти сім'ї. Особі увагу приділяли вибору додаткових послуг, які задовольняли потреби та інтереси дітей у виборі виду дозвіллевої діяльності.

Дієвою формою співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї на цьому етапі стала діяльність клубу «Сімейне дозвілля». Діяльність клубу спрямована на просвіту батьків в напрямку організації дозвіллевої діяльності дітей. В процесі засідання клубу педагоги і батьки обговорювали способи спілкування з дітьми, розвиток внутрішньосімейних відносин в системі «діти-батьки», залучення дітей до сімейних цінностей, значущість сімейних музеїв в ознайомленні дітей з сім'єю.

Представимо план взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї по організації дитячої дозвіллевої діяльності.

Таблиця 4

Планування роботи по взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, з метою організації дозвіллевої діяльності дітей старшого дошкільного віку

Тематика	Форми роботи	Завдання	Підсумкова робота	взаємодії		
Анкетування батьків		Виявити найбільш ефективні форми взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.	Постановка цілей для подальшої роботи			
Анкетування батьків		Виявити найбільш значущі теми для педагогічної освіти батьків, пов'язаних з організацією дитячої дозвіллевої діяльності.	Постановка цілей для подальшої роботи			
«Сімейне вогнище»	Індивідуальні бесіди	Уточнити, закріпити і доповнити знання дитини про його сім'ю	Сторіночка «Я і моя сім'я»			
Анкетування	Дізнатися про сім'ї, їх інтереси, роду діяльності					
«Прогулянка в осінньому парку»	Бесіди	Наочна інформація	Маршрут вихідного дня	Організувати батьків в педагогічну діяльність, зацікавити виховно-освітньому процесі як необхідності розвитку власного дитини	Вироби з природного матеріалу, зроблені спільно батьків і дітей. Оформлення батьками сімейного плакату. «Прогулянка до осіннього парку»	
«Моя дитина»	Індивідуальні консультації	Маршрут вихідного дня	Скласти рекомендації батькам за підсумками діагностики дітей з метою виявлення інтересу до дозвіллевої діяльності			
«Сімейне дозвілля»	Семинар - Практикум	Дати батькам наочне представлення як організувати сімейне дозвілля весело, цікаво і з користю. Спільний захід з батьками				
«Малюємо усією сім'єю!»	Консультації	Бесіди	Оформлення наочної інформації	Тека- пересування «Нетрадиційні форми малювання!»	Притягнути батьків спільній образотвірчій діяльності будинку активізація творчості батьків і дітей. Фотовиставка «Малюємо усією сім'єю!»	
«Як я расту»	Консультації	Бесіди	Оформлення наочної інформації	Уточнити, узагальнити і поповнити знання дитини про ріст і розвиток.	Оформлення сторіночки «Як я расту!»	
«Куди сходити у вихідний день»	Бесіди	Оформлення наочної інформації	Маршрут вихідного дня	Допомогти батькам з вибором театру, репертуару для дітей цієї вікової групи.	Оформлення альбому «Мій вихідний день»	
«Читаємо усією сім'єю»	Бесіди	Оформлення наочної інформації	Консультації	Допомога батькам в підборі літератури для дітей відповідно до програмних завдань. Дати рекомендації для обговорення прочитаного, драматизації творів.	Розповідь дитини про прочитану книгу	
«Прогулянки усією сім'єю і їх значення для розвитку дитини»	Тека- пересування	Консультації	Маршрут вихідного дня	Залучати батьків до усебічного розвитку дитини на прогулянці.	Розповідь дитини «Прогулянка усією сім'єю»	
Проект «Мій будинок»	Консультації	Бесіди	Оформлення наочної інформації	Маршрут вихідного дня	Притягати батьків в педагогічну діяльність, зацікавити виховно-освітньому процесі як необхідності розвитку власного дитини	Оформлення сторіночки для альбому «Будинок, в якому я живу».
Тема: «Арт - кафе»	Спільне дозвілля	Формувати систему	Взаємодії з Батьками з метою	Розвитку у них педагогічної компетенції, практичних навичок.	Підготувати спільний номер для виступу	
«Організація і проведення Нового року удома»	Консультації	Бесіди	Оформлення наочної інформації	Допомогти батькам підібрати ігри, ігрові ситуації відповідно до віку дітей.	Спільне оформлення групи до Нового року	
«У похід усією сім'єю»	Оформлення наочної інформації	Маршрут вихідного дня	Допомогти батькам правильно організувати похід, підібрати ігри.	Залучати сім'ї до здорового способу життя, активного відпочинку, спорту.	Фотогазета	
«Ігри для усієї сім'ї»	Оформлення наочної інформації	Індивідуальні бесіди	Допомогти батькам підібрати ігри для усебічного розвитку дітей.			
«Моє диво! Моя дитина!»	Індивідуальні консультації	Маршрут вихідного дня	Рекомендації батькам для розвитку дітей			
«Я йду в музей!»	Консультації	Бесіди	Оформлення наочної інформації	Маршрут вихідного дня	Допомогти батькам зробити сімейне відвідування музею яскравою подією, що запам'ятовується, щоб зустріч з мистецтвом була для дитини цікавою і насиченою	Спільні вироби, аплікації батьків і дітей для створення Міні музею в групі

«Загадки в життя дитини» Тека-пересування Індивідуальні бесіди Підбір картотеки загадок (для домашнього використання)
«Брейн-ринг» Спільне дозвілля Зблизити сім'ї, показати на практиці організацію розвиваючої дозвіллевої діяльності. Спільний захід батьківдітейпедагогів

«Як навчити дитину безпечної поведінці на вулиці» Наочна інформація. Бесіди. Консультації. Маршрут вихідного дня. Закріпити знання дітей про правила дорожнього руху на практиці, уточнити знання про світлофор, транспортні засоби. Дозвілля для дітей «Обережно, автомобіль»!

Проектна діяльність на тему «Моє ім'я -моячесьть» Перелік різноманітних чоловічихжіночих імен Формувати уявлення дітей про ім'я по батькові. Познайомити дітей інформацією, якунесе в собі ім'я. Презентація імен батьків і дітей

Виставка спільної творчості «День вишиванки» Плакати Мультимедіа-проектор Притягнути батьків і дітей до організації спільної творчості до свята «День вишиванки» Сімейні вірша власного творчі

Презентація підсумкової виставки «Сімейне дозвілля» Бесіди Консультації Розширювати уявлення дітей про сім'ю, і сім'ю однолітків. Залучати до спільної діяльності дітей, батьків, педагогів, для зміцнення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї

Впродовж навчального року педагог раз на тиждень планує роботу з сім'єю, яка включає:

1. спостереження за дитячо-батьківськими стосунками і особливостями поведінки дітей в моменти розставання і зустрічі з батьками;
2. планові розмови з батьками по розгляді індивідуального розвитку дитини. Наприклад: «Провести бесіду з мамою Насті М. і виявити причини її капризів»;
3. перегляд батьками різних видів дитячої діяльності, часом відео, прослуховування аудіозапису;
4. залучення батьків до дитячої дозвіллевої діяльності як рівних як партнерів дітей (спільне малювання, ліплення, участь в грі - драматизації, розвагах).

Розглянемо один із представлених видів роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвіллевої діяльності дітей старшого дошкільного віку.

Семинар-практикум «Дозвіллева діяльність з дитиною в житті Вашої сім'ї». Мета цього семінару-практикуму - зацікавити батьків дозвіллевою діяльністю, яка задовольняє необхідність дитини в пізнавальному, чуттєвому спілкуванні з дорослими. В ході семінару-практикуму вирішувалися наступні завдання:

5. формувати у батьків розуміння значущості дозвіллевої діяльності для становлення всебічно розвиненої особистості;
6. навчати батьків способам організації дозвіллевої діяльності;
7. формувати у батьків уявлення про різноманітність дитячої дозвіллевої діяльності;
8. розробити рекомендації по організації дозвіллевої діяльності в умовах сім'ї.

В ході семінару-практикуму брали участь 20 батьків. Батьки активно обговорювали, що таке сімейне дозвілля, як організувати дозвіллеву діяльність дітей, чим відрізняється дозвіллева діяльність від інших видів діяльності тощо.

Наприклад, мама Юлія Юріївна М. визначила поняття, що сімейне дозвілля - це досить цікаве проведення часу, це веселощі, отримання чогось нового, бадьорого для усієї сім'ї (з цим поняттям погодилося 5 батьків).

Мама Юлія Володимирівна Д. наполегливо стверджувала, що сімейне дозвілля - це чисто колективна робота, якість якої залежить: ступеня культури і освіти в крузі сім'ї, місцепроживання і ступінь спроможності сім'ї, віку, персональних потреб і інтересів кожного з членів сім'ї (з цим поняттям погодилися 6 батьків).

Свою точку зору на поняття сімейного дозвіллевої діяльності висловила мама Марія Сергіївна Д., вона відмітила, що сімейне дозвілля - це проведення часу, під час якого збирається усе сімейство, і вони не просто сидять, а діяльно беруть участь в певній дії (це поняття підтримало 7 батьків).

Таким чином, можна зробити висновок про те, що багато батьків не проявляють активності в організації дитячого дозвіллевої діяльності, через низку причин: нестача часу, зайнятість батьків, вважають за непотрібне приділяти багато часу саме дитячому дозвіллю. Наприклад, мама Галтна Борисівна Д., Тетяна Миколаївна До., Марія Валеріївна Х, стверджують, що дітям цікавіше грати в комп'ютерні ігри.

Інтерес представляє організація і проведення брейн-рингу«Якщо зірки запалюються, кому це треба?!». У цьому проекті брало участь 45 батьків, 25 дітей 5-6 років.

Батьки разом з дітьми поділилися на дві команди. Команда «Оптимістів» і команда «Песимістів», ці команди вирішували актуальні питання чи «Варто дітям виступати на публіці?», «З якого віку краще це починати?». Кожна з команд вибрали собі капітанів.

Капітаном команди «Песимістів» стала Ольга Олександрівна В., капітаном команди «Оптимістів»- Лариса Валеріївна С. В кожній з команд було по сім чоловік. Інші батьки (30 чоловік) були задіяні в якості журі, у них були картки синього і червоного кольору. Колірна гамма визначала команду.

Команда «Песимістів»- синя картка, команда «Оптимістів»- червона картка. Журі піднімала картку того кольору, з якою командою вони згодні.

Перше завдання спрямоване на презентацію свого імені, батькам і дітям потрібно було на першу букву свого імені підібрати прикметник.

Наприклад: дитина Мілана - миловидна, мама Світлана - світла; дитина Захар - сором'язлива, мама Тетяна - талановита; дитина Ярослав - яскрава.

Обидві команди впоралися з цим завданням, діти придумували прикметники не лише до свого імені, але і пробували підібрати прикметники до імен мам.

У другому завданні «Дискусії», батькам було запропоновано сформулювати відповідь або «проти» участі дітей в конкурсах. Кожна з команд дала відповіді. Команда «Песимістів» відповіла, що діти під час підготовки до цих заходів відчувають страх, дискомфорт, відчуття голоду, ця команда вважає, що усі ці заходи дуже вимагають значного капіталовкладення. Команда «Оптимістів» довела, що дітям просто необхідно виходити на різні рівні змагань, конкурсів, оскільки це піднімає самооцінку, відповідальність, цілеспрямованість, дитина придбаває навички знаходитися в соціумі.

Наступним завданням було «Психолого-педагогічні знання». Командам пропонувалося визначити, з якого віку дітям необхідно брати участь в спільних дозвіллевих заходах. Команда «Песимістів» відповіла, що чим пізніше, тим краще для дитини. Команда «Оптимістів» спростувала цей факт, стверджуючи, що чим раніше дитина з'являється на публіці, тим легше дітям вчитиметься в школі. У 5-6 років (вважає команда) у дітей формуються якості відповідальності, цілеспрямованості, зібраності, формується гендерний підхід.

У цьому заході брали участь різні сім'ї: «Мама, тато, я - співаюча сім'я», «Сім'я колекціонерів (фарфорові ляльки)», «Мама, тато, я - танцююча сім'я»тощо. Кожна сім'я продемонстрували своє хобі, свої успіхи.

Наступний крок формувального експерименту - розробка плану - проекту по керівництву дозвіллевої діяльності старших дошкільнят.

Зупинимося на розкритті плану - проекту «Керівництво дозвіллевої діяльністю дітей 5-6 років». Місія проекту: для розвитку самостійної дозвіллевої діяльності дітей 5-6 років потрібна насичена і доступне розвиваюче середовище.

Мета проекту: створення в дошкільному закладу освіти розвивавально предметно- просторового середовища -дозвіллевої діяльності дітей.

Завдання проекту :

1. формувати уміння розвивати сюжет гри на основі знань, отриманих дітьми при сприйнятті з навколишньої дійсності, з літературних творів;
2. розвивати педагогічну компетентність батьків в напрямку організації дозвіллевої діяльності;
3. різноманітиту тематику дозвіллевих заходів з урахуванням освітнього стандарту дошкільної освіти.

Таблиця 5. «Команда проекту і схема обов'язків»

Учасник проекту Ступінь зацікавленості (+/-) Інтерес учасника

Діти + Зростає інтерес дітей до дозвіллевої діяльності

Батьки +/- Розширення знань про особливості організації дозвіллевих заходів

Педагоги + Створення розвивального предметно-просторового середовища сприяючої розвитку ігрової діяльності дошкільнят

У цьому проекті діти виступали як учасники заходів батьки - помічники, педагоги - організатори. Обов'язки дітей - брати участь в різноманітних дозвіллевих заходах. Батьки повинні були брати активну участь в заходах, організованих вихователями. Надавати допомогу у збагаченні розвивального предметно-просторового середовища атрибутами. Педагоги повинні збагатити розвиваюче предметно-просторове середовище атрибутами, розробити тематику дозвіллевих заходів з урахуванням сучасних умов і вікових особливостей дітей.

Вимоги до етапів роботи за проектом:

Підготовчий етап - вихователі аналізують і вдосконалюють розвиваюче предметно-просторове середовище для самостійної дозвіллевої діяльності дітей; підбирають тематику дозвіллевих заходів і розробляють перспективний плану з організації дозвіллевої діяльності дітей 5-6 років. Батьки на підготовчому етапі надають допомогу в розширенні розвиваючого предметно-просторового середовища.

Практичний етап - робота вихователя полягає у збагаченні досвіду дитини через: читання художньої літератури; знайомство з новими професіями; перегляд ілюстрацій; перегляд мультфільмів. На цьому етапі забезпечували формування інтересу у дітей через спільне виготовлення атрибутів для різних видів дозвілля та організацію і проведення спільно з батьками дозвіллевого заходу.

Завершальний етап - реалізація дітьми 5-6 років умінь самостійно організувати дозвіллеву діяльність.

В результаті реалізації плану-проекту дитина повинна уміти вибрати вид дозвіллевої діяльності, якому вона надає перевагу, самостійно її організувати, проявити творчість, взаємодіяти з однолітками і батьками.

Наступним етапом формування експерименту було створення методичних рекомендацій як наступного компонента методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Розглянемо складові елементи методичних рекомендацій. Перший елемент методичних рекомендацій «Залучення дітей до історії своєї сім'ї».

Залучення дітей до історії сім'ї - складний процес. Цілісність цього процесу визначається вибором змісту, форм, методів і прийомів роботи, а також зацікавленість педагогів і батьків, їх взаємодія в цьому процесі.

У визначенні методики залучення дітей до історії своєї сім'ї слід орієнтуватися на використання комплексу методів, відаючи перевагу тим, які більшою мірою стимулюють когнітивну, емоційну, поведінкову сфери дошкільника. У методичних рекомендаціях відмічали, що в цьому плані величезну роль відіграють зустрічі дошкільнят з членами сім'ї, їх спільна діяльність. Щодо до спільної діяльності, слід вказати, що характер спілкування, що виникає в ній, є тією ланкою, впливаючи на яку можна впливати на зростання значущості близьких людей.

В процесі спільної діяльності відбувається посилення позиції дитини по відношенню до батьків, що пов'язане із зростаючим інтересом до їх культури, праці, побуту, традицій своєї сім'ї.

Слід зазначити, що залучення дітей до історії своєї сім'ї повинне проходити по блоках. Метою першого блоку є виховання у дітей інтересу до історії сім'ї, почуття честі роду. Напрями роботи з дітьми: підвести до історії виникнення родовідного розпису в Україні (читання творів, розгляд зображення генеалогічного дерева тощо); підтримати інтерес до родинних зв'язків (організація ігор «Хто на кого схожий?», «Хто ж це?», збір відомостей про родовід, складання оповідань про себе, батьків, родичів, складання схеми-таблиці родинних зв'язків тощо).

Метою другого блоку є усвідомлення дітьми історії сім'ї як частини історії народу, турботу про продовження роду, збереження і примноження його добрих традицій і звичаїв. У методичних рекомендаціях пропонуються напрями роботи з дітьми: проектування і реалізація способів взаємодії в системі «Вихователі - діти - батьки» (організація роботи клубу «Джерельце», проведення конкурсу «Пам'ятай рід сім'ї», організація виставки на тему «Де ви, мої витоки?» тощо). Метод проекту представляє взаємозв'язаний ланцюжок виховних справ, освітніх ситуацій, інтегруючих різні види діяльності, об'єднані єдиною метою.

Метою третього блоку є реалізація дітьми уявлень про історію своєї сім'ї в діяльності шляхом створення розвивального «поля» (розвивального середовища). Розвиваюче «поле» виступає тут як непрямий зразок, стимулюючий вияв інтересу дітей до історії своєї сім'ї.

Зміст роботи третього блоку: практичні ситуації, створені в розвиваючому «полі», вимагають від дітей спиратися на уявлення про історію своєї сім'ї і прояву самостійності і творчості. Велику роль відіграє збагачення середовища: створення музеїв історії, сім'ї, колекції, куточки сім'ї тощо.

Потрібно відмітити, що інтерес історію своєї сім'ї особливо підтримується залученням дітей до сімейного музею, який може бути представлений міні-, експозиціями, виставками «Ось воно яке, наше літо», «Велика книга про маму», «Іграшка тата», «Мамина лялька» тощо.

Педагогам і батькам можна рекомендувати використати сімейний музей як одну з форм дозвіллевої діяльності. Складовими елементами можуть бути виставки рукописних книг, підготовлених батьками, дітьми і педагогами.

Ідея першої виставки рукописних книг прийшла, коли зібралася величезна кількість різноманітних книг. На сторінках цих книг розповідається про розваги, цікаві справи, про усе, чим наповнено життя в сім'ї. Виникло бажання поділитися результатами спільної творчості з іншими дітьми, батьками, бабусями і дідусями. До книги «Ось воно яке, наше літо» увійшли малюнки дітей, що відбивають яскраві літні враження від свят, фотографії спільного відпочинку з батьками, оповідання дітей.

Наприклад, Оленка П.: «Влітку ми усією сім'єю відпочивали на дачі у бабусі з дідусем. Кожен ранок нас будили пташині голоси. Бабуся зранку готувала смачний сніданок - пекла оладки або пиріжки. Потім ми ходили купатися на річку всі разом, засмагали. Увечері мама з бабусею готували вечерю, ми з Андрійком допомагали татові і дідусеві поливати город. Потім їли шашлики».

Міні-експозиція «Велика книга про маму» придумана дітьми до дня Матері. Кожна книга цікава за змістом і оформленням: книга - іграшка, книга - «розкладачка», книга - загадка.

Виставка «Іграшка тата» в сімейному музеї відкрилася до дня захисника Вітчизни. Для хлопчиків важливі іграшки тат. Вони відображають зв'язок часів, розкривають їх інтереси, потреби. Важливо, що батьки із задоволенням приходили в сімейний музей пограти разом зі своїми дітьми і розповідали про свої дитячі іграшки.

Напередодні Міжнародного жіночого дня в групі відкрилася виставка «Мамині ляльки». Гра з лялькою вводить дівчаток у світ материнства, ніжності і турботи, дозволяє проявити свою жіночу природу в ролі мами або доньки. У сімейному музеї можна побачити різноманітність іграшок для дівчаток: що співають і говорять, ляльки-панночки і ляльки-немовлята; лялькизроблені з дерева, тканини, паперу, гуми тощо. У сімейному музеї кожна дитина з безлічі експонатів знаходила для себе щось нове, з чим можна пограти, про що можна поміркувати.

Цінно, що діти самі придумали правила поведінки в сімейному музеї, вони були обов'язкові для усіх відвідувачів.

Настя Б.: «Грати - грай, а іграшки не ламай».

Дмитрик Л.: «Кожній речі своє місце».

Владик Т.: «Пограв - прибери за собою».

Велику увагу приділяли оповіданням про історію появи або створення речей, що знаходяться в музеї, діти виступали в ролі оформлювачів і учасників, відвідувачів і екскурсоводів.

У межахдзвілпвевої діяльності можна запропонувати дітям створити «Сімейний альбом», як своєрідну розповідь дітей про найголовнішу: про себе, членів своєї сім'ї, сімейні традиції, спільні захоплення, справи і турботи, будні і свята. Створення «Сімейного альбому» покликане відповісти на питання: «Які події з життя сім'ї є для дитини особливо значимими?».

Приведемо можливі оповідання з «Сімейного альбому»:

«Новий рік ми зустрічаємо в колі сім'ї, тому що це сімейне свято. На кожен Новий рік ми запрошуємо нашу сестричку Даринку. Щорічно ми встановлюємо велику і красиву ялинку. У нас є іграшки і різнокольорові прикраси. Після зустрічі Нового року ми йдемо на вулицю запалювати феєрверки. А в цей час Дід Мороз розкладає дітям подарунки під ялинку. Мені Дід Мороз подарував мозаїку, машинку і робота; Даринці - ляльку Барбі і скарбничку. Ми дуже весело зустрічаємо Новий рік (Владик Т.).

«Моя мама в дитинстві часто їздила в село до бабусі. Там вона цілий день гуляла, грала, каталася на гойдалках, які біля будинку побудував її тато. Кращим другом в селі у мами був пес Малюк. Він був дуже вірним івідданим. Коли який дядько підняв маму на руки, Малюк тут же кинувся на нього і порвав штани. Дядько цей виявився сусідом, а бабуся віднесла йому за штани банку сметани. Мама говорить, що дитиною бути добре» (Каті Р.).

Крім того, в «Сімейному альбомі» представлені і оповідання батьків:

«Ця фотографія зроблена в місті Одеса в зоопарку. Я з мамою їхала до Одеси на потязі. Вирішили зайти в зоопарк. Цей міський зоопарк був дуже великим, красивим і доглянутим. На вході стояло опудало ведмеда, і мама мене сфотографувала. По дорозі назад ми забрали фотографію» (Мама Насті Б.).

«На цій фотографії я зі своєю улюбленою лялькою Ганусею. Коли я побачила її в магазині, мені здалося, що вона схожа на принцесу. У неї були великі блакитні очі і світле блискуче волосся. А потім мама і тато подарували мені її на день народження» (Мама Оленки П.).

«На цій фотографії мені 5 років. Літо. Цього дня ми гуляли з татом по набережній в річковому порту, він мене катав на гойдалках. Коли поверталися додому, тато купив мені іграшкове піаніно. Я так була рада! Мені воно дуже сподобалося. Я узяла його з собою в садок. І ось з ним сфотографувалася» (Мама Валерії Р.).

«Лерочка, давай подивимось з тобою наш сімейний альбом, ті знімки, на яких сфотографовані мама і тато, коли були ще маленькими дітками. Поглянь на це фото. Дізнаєшся, це твій тато в чотири роки. Він сидить в городі з лійкою. Так він допомагав своїй мамі - твоєї бабусі. Подивися на наступний знімок - тут тато намагається підняти величезну гиру, хоча самому немає ще і п'яти років. Напевно, він хоче стати дуже сильним. Подивися на це фото. Як ти думаєш, хто тут зображений? Це твоя мама ще зовсім маленька. Мамі тут всього один рік, але у неї є вже найулюбленіша лялька в руках, без якої маленька мама не бажала фотографуватися. А тут мама вже старше, їй майже п'ять років. Квітень місяць, мама на суботнику у дворі перед будинком. Тобі сподобалося розглядати дитячі знімки мами та тата і хочеться подивитися їх ще? Тоді давай на вихідні дні поїдемо до бабусі у гості. У неї є ще багато інших дитячих фотографій, їх дивитимемося, а бабуся нам розповість цікаві історії цих знімків» (Мама Поліни Д.).

Можна проводити конкурсу на кращий дитячий малюнок «Сімейний альбом». За результатами конкурсу може бути сформована експозиція виставки.

Однією з головних тем на виставці став «Сімейний портрет». Цю тему діти розкрили особливо яскраво і живо. Юні художники зображували сім'ю під час святкового застілля, навколо іменинного торта (Олег Я., Валерія Р.) або на фоні сімейних фотографій (Оленка П., Данило С., Діма Л.). Деякі діти віддали перевагу сюжетним картинам: «Сім'я відпочиває на морі» (Валерія Р.), «Ми дивимось циркову виставу» (Владик Т.), «Сім'я в зоопарку» (Поліна Д., Настя Б.), «Ми в Єгипті» (Поліна Т.).

Організуючи роботу з дітьми, важливо сфокусувати увагу дітей на тих історичних сімейних фактах, які стали для різних поколінь значущими, і знайшли відображення у фотоальбомах або сімейних архівах.

Одна з найяскравіших сторінок виставки - автопортрет. «Я в новорічному костюмі» (Поліна Д.), «Я з моїм улюбленим хом'яком» (Олег Я.), «Я на дачі» (Валерія Р.), «Я з моїм улюбленим котом» (Настя Б.), «Я біля комп'ютера» (Дмитрик Л.), «Я і Олег (Поліна Т.), «Я люблю грати у футбол» (Данило С.), «Я і мої улюблені іграшки» (Ельвіра П.), «Я - хокеїст» (Владик Т.), «Я з подругою» (Лера Р.) - назви дитячих малюнків, в яких діти розповідають про себе, свої інтереси, захоплення і друзів.

Найвиразніша частина експозиції пов'язана з образом мами. На дитячих малюнках мами самі різні. То вони зображені з намистами або сережками (Діма Л., Настя Б.), то з красивою зачіскою (Поліна Д., Поліна Т.), то у фартусі на кухні (Оленка П., Лера Р.), то за святковим столом (Данило С., Валерія Р.). Потурбувалися діти і про важливі, із їхньої точки зору, деталі: нафарбованих віях і яскравій помаді на губах, широкій посмішці і рум'яних щічках (Поліна Д., Валерія Р., Настя Б.).

Сюжетні малюнки і портретні образи, в яких головною дійовою особою є тато, теж по-своєму цікаві. Через малюнок діти прагнули розповісти про професію папи, про його характер, захоплення і інтереси - «У папи є машина» (Поліна Д., Дмитро Л.), «Тато- комп'ютерщик» (Владик Т.), «Тато любить риболовлю» (Олег Я.), «Тато сердитий» (Поліна Т.) та інші.

Однією із складних для дітей тем є зображення бабусь і дідусів. Діти до символів старості відносять зморшки. Вони малюють їх у вигляді маленької тяганини або кострубятих штрихів, недбало розкиданих по зображуваному обличчю літньої людини.

Говорячи про зміст дитячих малюнків, не можна обійти увагою ще одну, дуже важливу для дітей тему, яка часто зустрічається в їх роботах. Ця тема пов'язана із зображенням домашніх улюбленців. Кішка, кіт, котенята не випадково є символами домівки. Затишок у будинку багато в чому залежить від цих «пухнастих членів сім'ї». Дитина багато часу проводить з улюбленою твариною, піклується про неї, годує її, грає з нею в різні ігри. Іноді кішка буває єдиною другом маленької людини, коли мама з татом зайняті справами, і не звертають увагу на дитину. Таке трапляється там, де в сім'ї одна дитина.

Всякий раз експонати виставки - дитячі малюнки можуть мінятися. Для того, щоб активізувати увагу відвідувачів (діти з інших груп, батьки, родичі дітей) під час екскурсії кожному з них вручалися паперові квітки, їм пропонувалося визначити найцікавіший малюнок і прикріпити ці квітки на

малюнки, які сподобалися. Така установка на сприйняття експонатів виставки сприяє загостренню дитячої уваги, надає процесу розгляду малюнків живий і неформальний характер. Діти порівнюють малюнки, обмінюються думками один із одним.

Зміст організованих музеїв сім'ї відкриває дитині різні способи реалізації уявлень про історію своєї сім'ї. Розширюючи розвиваюче «поле» дошкільника, можна впливати на його творчу активність по відношенню до своєї історії.

Підсумком роботи була організація і проведення педагогічної наради на тему «Методичне забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років».

Реалізація методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї досягнута сукупністю запропонованих напрямів роботи.

2.3. Вивчення динаміки рівня методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років

У цьому параграфі розкрито результати контрольного експерименту. Мета контрольного експерименту - вивчити динаміку рівня методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років.

Для реалізації мети контрольного експерименту були ще раз уточнені показники і діагностичні завдання по вивченню рівня методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років:

1. наявність знань у педагогів і батьків про дитячу дозвілєву діяльність і взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років;
2. наявність уподобань у дітей 5-6 років до різних видів дозвілєвої діяльності;
3. наявність усіх структурних компонентів методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років;
4. підбір документації, спрямованої на оптимізацію розвитку у дітей 5-6 років основ дозвілєвої діяльності;
5. спрямованість розвивального предметно-просторового середовища на організацію дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років.

В ході констатуючого експерименту використали наступні діагностичні завдання:

Діагностичне завдання 1. Бесіда «Поговоримо про взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї».

Діагностичне завдання 2. Анкетування батьків «Задоволеність батьків роботою закладу дошкільної освіти і сім'єю».

Діагностичне завдання 3. Аналіз розвивального предметно-просторового середовища груп для дітей 5-6 років.

Діагностичне завдання 4. Аналіз календарно-тематичних планів по взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в групах для дітей 5-6 років.

Діагностичне завдання 5. Ігрова проблемна ситуація «Драбинка».

У час проведення **контрольного експерименту нами було відмічено, що порівняно з констатуючим етапом експерименту значно покращало розвиваюче предметно-просторове середовище** в групах дітей старшого дошкільного віку. Збільшилася наповнюваність вікових груп предметами, об'єктами, іграшками, яскравими деталями для вільної діяльності дітей. Педагоги старшої вікової групи оформили куточки з урахуванням гендерного підходу, відповідно до віку, виділивши місце для організації дозвілєвої діяльності дітей.

Діагностичне завдання 1. Бесіда «Поговоримо про взаємодію закладу дошкільної освіти і сім'ї».

На контрольному етапі експерименту виявлялася наявність у педагогів знань про шляхи ефективної взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Аналіз результатів діагностичного завдання свідчить, що педагоги розуміють значущість цієї роботи, вільно демонструє знання основних напрямів взаємозв'язку педагогічних працівників дошкільному закладу освіти і сім'єю. Знають сучасні, авторські форми і методи взаємодії педагога з батьками.

Педагоги демонструють широкий діапазон практичних умінь по проектуванню освітнього процесу і організації взаємодії з сім'єю, педагогічними працівниками, у тому числі з педагогом-психологом з питань виховання, навчання і розвитку дошкільнят, уміють складати рекомендації педагогам, своїм колегам і батькам.

Здійснивши спостереження за діяльністю педагогів і, порівнявши їх з показниками на констатуючому етапі експерименту, ми визначили те, що педагоги старшої вікової групи уміють враховувати потреби сім'ї, думку і інтереси батьків. Педагоги змогли знайти нові форми і методи для активного спілкування з батьками.

80% педагогів володіють гнучкістю стилю спілкування, умінням співпереживати батькам. Педагоги вільно орієнтуються в проблемах організації дозвілєвої діяльності, підходах до класифікації, демонструють знання матеріалу з проблеми управління різними видами дозвілєвої діяльності.

Педагоги показують практичні уміння, організовують різні види дозвілєвої діяльності з опорою на знання підходів до цього процесу.

Володіють методами і прийомами по збагаченню уявлень дітей; розвитку у дошкільнят умінь та навичок, встановлюють відповідність методів і прийомів управління дозвілєвою діяльністю віковим особливостям дітей.

20% педагогів пояснюють важливість взаємозв'язку педагогічних працівників дошкільного закладу освіти і сім'єю, проте не завжди самостійні у висловлюваннях. Уміють планувати шляхи досягнення мети проекту по організації дозвілєвої діяльності; розпізнавати необхідні способи організації взаємодії з сім'єю, але не застосовувати їх на практиці. Слабо володіють навичками вибору способів планування і взаємодії з сім'єю з питань організації і проведення дозвілєвої діяльності дошкільнят.

Проаналізувавши тести для батьків, отримали наступні результати. 70 % батьків набрали більше 20 балів. Вони вважають, що завдяки допомозі працівників закладу дошкільної освіти і залученню батьків, в сім'ях з'явилося взаєморозуміння і довіра з дітьми. Діти стали більше радіти з батьками у особистих справах, щиро розмовляти.

Зацікавленість дошкільнят в професійній діяльності батьків сприяла тому, що діти почали «серйозно» замислюватися про свою майбутню професію. Налагодилися стосунки батьків з друзями своїх дітей. Однолітки часто зустрічаються вдома, грають.

Допомога в господарських справах зводиться до виконання певних обов'язків дітей в сім'ї. У батьків і дітей з'явилися загальні захоплення і заняття (догляд за домашніми тваринами, колекціонування різних предметів, читання книг, спільні прогулянки тощо) [26].

Діти не лише беруть участь в сімейних святах і розвагах, але і стають активними помічниками в їх підготовці. Батьки разом з дітьми стали частіше відвідувати театри, виставки, обговорювати телепередачі і прочитані книги. Увесь вільний час намагаються проводити з дітьми.

30% батьків в результаті набрали від 10 до 20 балів. У сім'ях спостерігається недооцінка цінностей, але, на думку батьків, пов'язано це з тим, що не завжди вдається приділити час дитині у зв'язку із зайнятістю батьків.

Результати з низьким показником відсутні. Можна зробити висновок, що батьки намагаються налагодити контакт з дітьми, знайти взаєморозуміння. Сімейні цінності починають набувати значущості в таких сім'ях.

Діагностичне завдання 2. Анкетування батьків «Задоволеність батьків роботою закладу дошкільної освіти і сім'єю».

Аналіз результатів цього діагностичного завдання показує, що батьки мають інформацію про зміст і організацію взаємодії з

педагогами працівниками освітніх організацій. Відповідально ставляться до пропозицій педагогів у взаємодії з питань організації дозвілєвої діяльності дітей. Батьки дають позитивні відгуки про роботу вихователів і працівників дошкільного закладу освіти. 67 % батьків мають обізнаність про роботу закладу дошкільної освіти, 33% батьків мають недостатню обізнаність про взаємодію з педагогами.

Батьки зацікавлені у вихованні і розвитку власної дитини. Більшість батьків беруть активну участь в житті закладу дошкільної освіти: відвідують батьківські збори, цікавляться питаннями організації дозвілєвої діяльності, святкових днів, конкурсів дитячо-батьківської творчості, можуть допомогти в розвитку матеріальної бази і оформленні приміщень груп і закладу дошкільної освіти.

Батьки потребують підтримки закладу дошкільної освіти і підкреслили бажання відвідувати заходи для батьків з питань організації дозвілєвої діяльності, освіти дітей, психофізіологічних особливостей дітей, їх інтересів і потреб.

Діагностичне завдання 3. Аналіз розвивального предметно-просторового середовища груп для дітей старшого дошкільного віку

Порівнявши результати констатуючого і контрольного зрізу, можна зробити наступний висновок: педагоги старших вікових груп збагатили предметно-просторове середовище, використали універсальні конструкції.

Універсальні конструкції були призначені для спільної і самостійної діяльності дітей, де вони можуть здійснювати пошук, включитися в процес дослідження, організувати ігрову, рухову, пізнавально-дослідницьку діяльність, а також легко періодично змінювати ігровий матеріал і моделювати простір групи за своїм бажанням [15]. Педагог показав уміння моделювати простір групи відповідно до завдань, які вирішує на даний момент.

Використовуючи універсальні конструкції в роботі із старшими дошкільнятами, педагог створював різний простір для діяльності дітей: ігровий і пізнавально-дослідницький, для демонстрації результатів діяльності.

Успіхом серед дітей користувалися універсальні конструкції для ігрової діяльності. Старшим дошкільнятам пропонуються тематичні універсальні конструкції.

«Супермаркет»: набори продуктів; сумки; каса; цінники; таблички з оголошеннями про акції.

Ігрові сюжети і дії: одні діти продають, інші - купують, розкладають продукти, проводять презентацію нового продукту.

«Сервісний центр»: комп'ютер, каса, журнал обліку, телефон, перелік послуг з цінами, набір інструментів; багато іграшкової побутової техніки; таблички з різними оголошеннями.

Ігрові сюжети і дії: «працівники центру» приймають замовлення на ремонт побутової техніки, ремонтують, видають її замовникові, проводять акцію «За три старі телефони - одні нові».

«Офтальмологічна клініка»: халати, шапочки, медичні інструменти, таблиця для перевірки зору, рекламні проспекти про окуляри.

Ігрові сюжети і дії: «пацієнти» проходять на прийом, перевіряють зір, отримують консультацію, як берегти очі, як підібрати окуляри або лінзи.

«Музей»: експозиція ляльок, вивіска «Музей», табличка з правилами поведінки в музеї, каса, квитки.

Ігрові сюжети і дії: «екскурсовод» проводить екскурсію, інший працівник організує майстер-клас по виготовленню ляльки з ниток.

«Будинок мод»: журнали мод; журнал прийому замовлень; зразки тканинобробки; швацька машинка, викрійки, плоскі манекени.

Ігрові сюжети і дії: «клієнти» замовляють пошиття одягу, «працівники» приймають замовлення, «шиють», приміряють, проводять демонстрацію мод.

Універсальні конструкції для відособлення дозволяють дитині створити замкнутий простір, усамітнись від інших дітей. Він може регулювати міру ізоляції від того, що оточує, відкриваючи і закриваючи вікна.

Конструкція для відособлення дітей наповнюється матеріалами і устаткуванням: фоторамкою з навушниками; аудіопрогравачем за аудіозаписами і навушниками; матеріалами для образотворчої діяльності; ілюстративним матеріалом.

У створених умовах дитина може:

- відпочивати;
- слухати музику;
- розглядати ілюстрації, фотоальбоми;
- малювати;
- готувати виставку своїх робіт;
- вішати або розставляти вироби і ін.

Аналіз розвивального предметно-просторового середовища забезпечує можливість організації дозвілєвої діяльності.

Діагностичне завдання 4. Аналіз календарно-тематичних планів по взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в групах для дітей 5-6 років.

Аналіз календарно-тематичних планів свідчить, що педагоги вільно володіють способами планування освітнього процесу відповідно до вимог до цього процесу; творчо підходять до застосування способів взаємодії з сім'єю з питань організації дозвілєвої діяльності дітей. Педагоги самостійно розробляють конспекти взаємодії педагога з батьками.

При плануванні спирається на знання сучасних форм, методів і способів організації спільної і індивідуальної діяльності дітей у відповідності з віковими нормами їх розвитку.

Діагностичне завдання 5. Ігрова проблемна ситуація «Драбинка».

Мета вивчити уподобання дітей 5-6 років в різних видах дозвілєвої діяльності. З дітьми проводилася гра у формі проблемної ситуації «Драбинка» (модифікована відповідно до мети дослідження).

Ігрова проблемна ситуація «Драбинка».

Матеріал: 5 ілюстрацій із зображенням атрибутів різних видів дитячої роботи: ручної праці, конструювання, ігрової, образотворчої діяльності, драбинка з 3-х сідців з піктограмами, що імітують емоції людей.

«Дитині пропонувалося розгледіти малюнки і виконати наступні дії: «Розклади малюнки по сходинках драбинки. На верхній сідцю поклади те, що б ти бажав понад усе робити, на середню - те, чим міг би захоплюватися, на нижню - чим не бажав би займатися».

«Дитині пропонувалося додаткова картка для зображення відсутньої, на його думку, діяльності. У результаті виконання завдання дитині задавалися питання, що дозволяють зрозуміти його мотивацію: «Чому тобі це цікаво?», «Чому тобі це не цікаво?».

Результати діагностичного завдання дозволили умовно виділити чотири рівні дитячого освоєння дозвілєвої діяльності.

Високий рівень (70%) - дошкільник правильно відбирає матеріали і інструменти, діє згідно з схемою і досягає результату. Вільно вибирає діяльність, планує її, проявляє творчість, користуючись комбінаторними уміннями. Виконане завдання відрізняється якістю, новизною і оригінальністю.

Середній рівень (20%) - дитина проявляє прагнення до самостійності у виконанні діяльності; показує бажання і інтерес включитися в роботу, має уявлення про спосіб діяльності. Дошкільник вибирає дозвілєву діяльність, але не враховує можливості її виконання. Завдання виконує за допомогою дорослого.

Низький рівень (10%) - дітям для досягнення результату потрібна допомога дорослого і вказівки в процесі виконання усіх компонентів діяльності. Дитина не уміє співвіднести вибір діяльності зі своїми можливостями. Дитина не проявляє творчість при виконанні дій. Результат виконання діагностичного завдання - низька якість.

Кількісні результати вибору виду дозвілєвої діяльності представлено в таблиці 6.

Таблиця 6.

Результати діагностичного завдання Ігрова проблемна ситуація «Драбинка»

Види дозвілєвої діяльності Вибір діяльності

ЕГ

дівчатка хлопчики

З діяльність 70% 65%

Конструювання 20% 75%

Робота з природним матеріалом 40% 60%

Рукоділля 75% 30%

Сюжетно - рольова гра 70% 70%

Театральна діяльність 70% 50%

З таблиці видно, що хлопчики вибрали конструювання (75 %) як дозвілля, яким їм подобається займатися. Дівчатка віддають перевагу рукоділлю (75 %). Обґрунтувавши свій вибір, дівчатка Настя М., Злата Д., Карина Д., Мілана О. і Вероніка Т., говорили, що ця діяльність їм подобається, тому що вона дуже цікава.

В якості улюблених занять діти виділяють ті види дозвілєвої діяльності, в яких вони можуть отримати позитивний результат. Дітям важливо вибрати ту діяльність, в якій вони успішні, від якої діти отримують радість.

При цьому діти показують своє бажання займатися дозвілєвою діяльністю, властивою протилежній статі.

Аналіз результатів цього діагностичного завдання показав, що після виконаної роботи дошкільнята стали мати більше переваг, вони вибирали усі види дозвілєвої діяльності.

За підсумками роботи, на контрольному етапі експерименту зібраний науково-методичний матеріал про стан роботи в дошкільному закладу освіти по взаємодії сім'ї і закладу дошкільної освіти по організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років.

Висновки до другого розділу

У другому розділі представлений хід і результати експериментальної роботи, яка включала констатуючий, формуючий і контрольний етапи. Констатуючий експеримент дозволив вивчити особливості методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілля дітей 5-6 років по складових компонентах: навчально-програмної документації, календарно-тематичних планів, організація розвивального предметно-просторового середовища.

Інтерес викликає вивчення інтересу дітей до вибору дозвілєвої діяльності. Аналіз діагностичного завдання показав, що діти вибирають переважно доступні для них види дозвілєвої діяльності, де вони можуть проявити свої знання, уміння і навички.

Формувальний експеримент довів, що методичне забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї з питань організації дозвілєвої діяльності дозволяє збагатити способи спілкування педагогів і батьків, посилити контакти їх спільних дій в напрямку виховання і освіти дітей.

Аналіз результатів контрольного зрізу свідчить про те, що педагоги відповідально відносяться до використання технології ефективної взаємодії дітей, педагогів і батьків, враховують їх відмітні ознаки. Володіють способами проектування і організації освітнього середовища в дошкільній організації.

Таким чином, проведена експериментальна робота підтвердила висунену нами гіпотезу, згідно якої :

- взаємодія педагогів і батьків будується як спільна, взаємодоповнююча діяльність, в якій кожен із суб'єктів взаємодії повною мірою використовує потенціал закладу дошкільної освіти і сім'ї;

1. основою взаємодії батьків і педагогів виступає ідея збагачення їх педагогічної компетентності в напрямку організації дозвілєвої діяльності;
2. розроблений зміст і компоненти методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілля дітей 5-6 років.

ВИСНОВКИ

1. Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури підтверджує актуальність даної проблеми. Взаємодію вихователів і батьків в організації дозвілля старших дошкільнят слід розглядати як загальну, взаємодоповнюючу діяльність, в якій кожен з суб'єктів взаємодії використовує потенціал закладу дошкільної освіти і сім'ї для розвитку дитини як суб'єкта дозвілєвої діяльності.

2. У дослідженні розкриті особливості організації педагогами дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років в умовах закладу дошкільної освіти і сім'ї. Вказано, що на зміст дозвілєвої діяльності впливають наступні чинники: виховання в сім'ї, педагогічна культура батьків, наявність традицій в сім'ї, залучення дітей до сімейних цінностей, встановлення тісного контакту педагогів і батьків.

3. Виявлені особливості взаємодії сім'ї і закладу дошкільної освіти в організації дитячої дозвілєвої діяльності, встановлені недоліки (відсутність у педагогів бажання зближуватися з батьками; не довіра у батьків до педагогів, їх професійним умінням тощо) і причини їх усунення. У дослідженні відмічено, що педагоги не володіють навичкою самостійного здійснення взаємодії з батьками з метою їх просвіти.

4. Проведене дослідження дозволило уточнити поняття «методичне забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років». Методичне забезпечення розглядається як сукупність складових елементів: програми організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років, плану роботи по взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, методичних рекомендацій повзаємодії педагогів і батьків в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років, побудові розвивального предметно-просторового середовища.

5. Формувальний експеримент довів важливість методичного забезпечення взаємодії педагогів і батьків в організації дозвілєвої діяльності дітей 5-6 років. Представлені етапи реалізації методичного забезпечення даного процесу, що дозволило змінити позиції педагогів і батьків в плані спільних дій в напрямку виховання і розвитку дошкільнят.

6. Результати контрольного експерименту свідчать, що педагоги знають напрями взаємодії педагогічних працівників закладів дошкільної освіти з сім'єю з опорою на наукові положення про пріоритетну роль сім'ї у вихованні дітей, значну роль закладу дошкільної освіти в поширенні педагогічних і психологічних знань серед батьків. Педагоги демонструють знання різних точок зору з питань взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї, вільно аргументують власні погляди на організацію дозвілєвої діяльності дітей. Педагоги продемонстрували знання принципів і

закономірностей вікового розвитку і становлення особистості дитини і враховували їх при плануванні питань просвіти батьків.

7. Експериментальна робота продемонструвала зміну позиції сім'ї по відношенню до закладу дошкільної освіти. Батьки стали проявляти бажання взаємодіяти з ЗВО з питань організації дозвілєвої діяльності дітей.

Таким чином, проведена експериментальна робота підтвердила висунену нами гіпотезу, згідно якої: взаємодія педагогів і батьків будується як спільна, взаємодоповнююча діяльність, в якій кожен із суб'єктів взаємодії повною мірою використовує потенціал закладу дошкільної освіти і сім'ї; основою взаємодії батьків і педагогів виступає ідея збагачення їх педагогічної компетентності в напрямку організації дозвілєвої діяльності; розроблений зміст і компоненти методичного забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в організації дозвілля дітей 5-6 років.